

POLÍTICA

&

CORRUPCIÓ

- Brúixola -

“Tota persona té un preu, sols cal saber quin és”

- *Josep Fouché*

Voldria donar les gràcies a la meva tutora del Treball de Recerca, per la important guia que ha estat. També agrair la tutora del treball de l'any passat, per a l'orientació en el tema, i a la tutora de la classe, pel suport que ha resultat en la pressió final. Per acabar, donar les gràcies a tothom que m'ha ajudat.

ÍNDIX

0.	INTRODUCCIÓ	- 5 -
1.	POLÍTICA	- 8 -
1.1	INTRODUCCIÓ A LA POLÍTICA	- 8 -
1.1.1	Etimologia i concepte	- 8 -
1.1.2	Societat i tensió	- 9 -
1.2	ORGANITZACIONS POLÍTIQUES A LA HISTORIA.....	- 10 -
1.2.1	Edat antiga: Antic Orient.....	- 10 -
1.2.2	Edat antiga: Antiguitat clàssica.....	- 11 -
1.2.3	Edat Mitjana	- 14 -
1.2.4	Edat Moderna	- 14 -
1.2.5	Edat Contemporània	- 15 -
1.3	ORGANITZACIONS POLÍTIQUES ACTUALS.....	- 16 -
1.4	DEMOCRÀCIA	- 17 -
1.5	DEMOCRÀCIA A ESPANYA.....	- 20 -
1.5.1	Estat democràtic	- 20 -
1.5.2	Les Corts Generals.....	- 21 -
1.5.3	Organització territorial	- 23 -
1.5.4	Organització politicoadministrativa a Catalunya	- 23 -
1.5.5	Principals partits polítics a Espanya i Catalunya	- 24 -
2.	CORRUPCIÓ.....	- 26 -
2.1	INTRODUCCIÓ A LA CORRUPCIÓ: ETIMOLOGIA I CONCEPTE	- 26 -
2.2	FORMES DE CORRUPCIÓ POLÍTICA.....	- 28 -
2.2.1	Suborn	- 28 -
2.2.2	Extorsió.....	- 29 -
2.2.3	Tràfic d'influències	- 30 -
2.2.4	Frau electoral o tupinada.....	- 30 -
2.2.5	Nepotisme i amiguisme.....	- 31 -
2.2.6	Malversació	- 32 -

2.3	CAUSES	- 33 -
2.3.1	Directes	- 34 -
2.3.2	Indirectes.....	- 37 -
2.3.3	Altres.....	- 39 -
2.4	CONSEQÜÈNCIES	- 40 -
2.4.1	Àmbit econòmic.....	- 40 -
2.4.2	Àmbit social.....	- 42 -
2.5	CONTROLS ANTICORRUPCIÓ.....	- 44 -
2.5.1	Nivell local	- 44 -
2.5.2	Nivell nacional i estatal	- 46 -
2.5.3	Nivell internacional.....	- 53 -
2.6	CASOS DESTACATS	- 57 -
2.7	DESAFECCIÓ POLÍTICA	- 58 -
2.8	SOLUCIONS I ALTERNATIVES.....	- 60 -
2.8.1	Mesures.....	- 61 -
2.8.2	Models nòrdics	- 63 -
2.8.3	Podem i CUP	- 66 -
2.8.4	Independència catalana.....	- 68 -
	CONCLUSIONS.....	- 70 -
	BIBLIOGRAFIA / WEBGRAFIA	- 72 -

0. INTRODUCCIÓ

La política és un terme que últimament està molt en la boca de la societat, seguit comunament del mot corrupció, concepte que es tracta com un problema important però sense solució. És un tema que abasta molts àmbits i té diferents tipologies, a més de ser la unitat central de moltes notícies periodístiques. Així, és una situació molt discutida en la societat d'avui en dia, es pot enfocar des de distints punts, pot ser analitzada a diferents nivells, etc.

Tot i això, ni l'actualitat de l'assumpte ni la important quantitat d'informació no van ser la motivació clau d'aquest treball. El motor de la recerca en el tema va ser l'interès personal per la societat i l'organització política, que es reflectirà en els propis estudis universitaris, i la preocupant degradació del model d'estat. Tanmateix, aquesta proposta de treball no va ser la primera opció, però finalment va guanyar la balança al haver-hi la possibilitat d'entrevistar polítics. El fet de veure el punt de vista de la política des d'una persona dins d'aquesta, va ser el factor determinant per decidir seguir en aquesta línia per a la recerca.

Així, trobada la motivació, calia establir l'objectiu. Donada la situació que la recerca era interès personal, l'objectiu era aconseguir saber-ne el màxim i per tant veure com l'estructura administrativa permetia tal situació, quines n'eren les causes, etc. Tot i això, va sorgir el dubte si realment la corrupció suposava un problema important, i, si era així, com es podia resoldre. Per tant, la hipòtesi gairebé es va formular sola "La corrupció un mal sense solució?". A partir d'aquí el treball va ser començat amb gran entusiasme, i només faltava establir l'ordre.

Tenint en compte que s'havia d'analitzar un punt de la política, abans s'havia de treballar aquesta, per tant el primer capítol tracta de la política. En primer lloc és explicat el concepte combinat amb un punt de sociologia, seguit d'una breu explicació de les organitzacions polítiques a través de la història, emfatitzant el naixement de la democràcia com a inici de la política com ara és coneguda. Seguint en la línia, en els següents apartats s'explica les organitzacions i la democràcia a l'actualitat.

Aquest capítol conclou amb una explicació de l'estructura administrativa d'Espanya i Catalunya i els principals partits polítics.

Passada aquesta part necessària per a entendre la corrupció, comença aquest capítol. Després d'una al·lusió al concepte, hi ha un anàlisi exhaustiu de les principals tipologies de corrupció que precedeix les causes fonamentals de tal problema. Seguidament, s'entra a conseqüències. Aquí s'exposen aquestes amb una especial diferenciació per les que afecten els àmbits econòmics i socials, d'especial rellevància. Després hi ha uns breus apartats sobre els controls anticorrupció a diferents nivells, la desafecció política i la menció de diversos casos. Finalment, l'apartat acaba amb la hipòtesi: solucions, entre les quals hi ha els models nòrdics i els grups assemblearis Podem i la CUP. Com a últim apartat, hi ha una cloenda a tot el treball en la que s'explica l'evolució del treball i les conclusions obtingudes en aquest.

Aquest treball està constituït per informació de diferents llibres de ciència política, diversos estudis a publicats d'arreu del món –en gran part del centre i sud d'Amèrica–, les entrevistes realitzades a polítics de la zona i la recerca per Internet.

Per altra banda, també hi va haver certes dificultats. Per començar, la quantitat d'informació sobre el tema, com s'ha mencionat abans, és ingent, però no es pot arribar a tot. Per tant, la recerca havia d'estar limitada a certs aspectes, tot i que aquesta no fos la intenció inicial. També, pel que fa a la part pràctica, és més reduïda del propòsit inicial, que era entrevistar a molts polítics per poder veure el seu entorn des de diferents punts de vista. Tanmateix, no ha pogut ser per qüestió de incompatibilitat horària o per problemes al contactar. D'aquesta forma, hi ha cinc entrevistes a quatre alcaldes i un regidor: sr Josep Maria Vila d'Abadal, alcalde de Vic i polític independent, sr Pere Prat, alcalde de Manlleu i d'ERC, sr Sergi Vilamala, alcalde de Masies de Voltregà i del PSC, sr Santi Vivet, alcalde de Torelló i de CiU, i Xavier Tornafoch, regidor de Vic i de ICV-EUiA.

A diferència d'altres disciplines científiques, la ciència política utilitza termes i conceptes que són d'ús comú: un ciutadà relativament informat està familiaritzat amb paraules de contingut polític i n'opina al respecte. Els mitjans de comunicació contribueixen en la seva divulgació, amb el suport d'experts com politòlegs, economistes o sociòlegs als que es recorre per ampliar o comentar informacions polítiques.

Tot i això, aquesta familiaritat amb els termes no evita la estesa impressió que la política és una activitat difícilment comprensible. “La política no hi ha qui la entengui”, “amb els polítics no hi ha qui s'aclareixi” o “la gent com jo no entén res de política” són frases usades amb freqüència per ciutadans que declaren la seva ignorància en el tema. Paradoxalment, aquesta gent és qui no dubta en opinar taxativament sobre problemes difícils o en oferir solucions miraculoses “això ho prohibeixes i ja està...!”, “aquí ho arreglaries amb més diners...” o directament “que se'n vagi tots!”. També són les mateixes persones que, al estar-se destapant que hi ha hagut una certa tendència a la corrupció en els passats anys, afirmen que “tots els polítics són corruptes”.

Efectivament la corrupció és un problema polifacètic i complex present en la actual política que afecta suposa un greu perjudici a la societat. No només Espanya sinó tot el món: és present de forma conjuntural a molts països, tot i que la seva naturalesa i abast és diferent a cada regió, i en frena el desenvolupament, en soscava la democràcia, danya la justícia social i l'Estat de Dret. També compromet el bon governament, la correcta gestió dels fons públics i la competitivitat dels mercats, a més de minvar la confiança dels ciutadans en les institucions i els processos democràtics.

Així doncs, és una situació que provoca molts danys en diversos aspectes de la societat. Llavors, si tan clar està que desemboca en tan detriment, perquè no es soluciona? Perquè és un mal molt arrelat, implica molts àmbits, moltes persones i hi ha molts diners en joc. Tot i això, per sort hi ha una àmplia majoria de persones dedicades a la política per estar al servei del poble i el seu últim propòsit és lucrar-se'n.

1. POLÍTICA

1.1 INTRODUCCIÓ A LA POLÍTICA

1.1.1 Etimologia i concepte

El terme política és un mot familiar i fet servir amb comoditat en el llenguatge habitual. Tot i tenir tendència a ser relacionat amb demagògia, favoritismes, manipulació, corrupció, etc¹, és capaç de fer aflorar en els ciutadans sentiments com el nacionalisme, a més de propulsar la cooperació humana i solidaritat.

El vocable *política* és molt ambigu i amb una àmplia varietat de significats segons el context en que és utilitzat. Etimològicament, prové del mot llatí *politicus*, el qual té el seu origen un terme grec, πολιτικός (*politikós*). Essent una derivació de polis, que designa una ciutat o estat, el sufix -ico li concedeix el significat de “relatiu a l'estat o ciutat i als seus ciutadans”, adquirint connotació civil i social. D'aquesta manera, es podria definir alhora com a ciència i procés de governar. Així esdevenen un conjunt d'activitats que, tan de forma teòrica com pràctica, tracten l'organització i l'administració d'una mateixa col·lectivitat, nació o estat en la seva vessant interior i exterior. A més, també en resulta part tractar la relació dels propis ciutadans entre sí i amb la resta. D'aquesta forma, els membres d'un grup prenen una sèrie de decisions que pretenen aconseguir certs objectius i es tracten temes socials i econòmics d'interès públic, com poden ser la sanitat, l'economia o l'educació.

Tots aquells que actuen en la política o hi aspiren s'anomenen polítics, i la forma en que es tracten aquests afers i les institucions conseqüents s'anomena sistema polític. N'hi ha una àmplia varietat, com la república o la monarquia, amb diferents organitzacions.

Per exemple, la monarquia és basada en un cap d'estat que ho és pel dret de primogenitura –dret del fill més gran a heretar la propietat d'un antecessor mort.

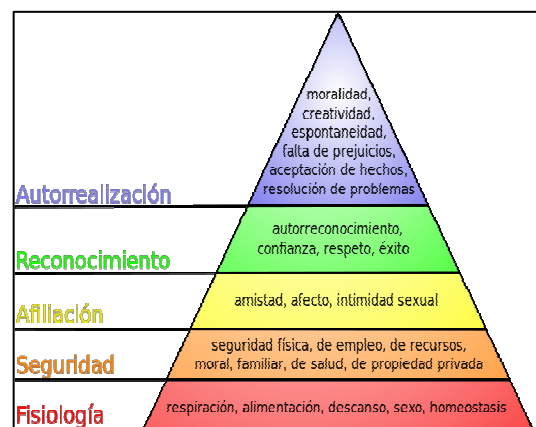
¹ VILLORIA Manuel i JIMÉNEZ Fernando. “La corrupción en España (2004-2010): datos, percepción y efectos”. *Reis* 138, abril-juny 2012, pp. 109-134.

En canvi, en la república el poble té la sobirania i facultat per exercir el poder i el cap d'estat, anomenat president, normalment arriba al càrrec mitjançant eleccions. Aquests coneixements, tant teòrics com pràctics, estan englobats en una ciència social anomenada politologia o ciència política. La sobirania, la legitimitat o el terrorisme són exemples de conceptes analitzats també en aquesta ciència per professionals anomenats politòlegs.

Com es pot apreciar, aquesta art engloba una gran amplitud de tasques i conceptes, tanmateix, en el seu aspecte pràctic l'essència de la política radica en una activitat molt més senzilla: gestionar els conflictes socials.

1.1.2 Societat i tensió

La societat humana té el seu origen en la pròpia naturalesa, ja que esdevé un important mitjà per satisfer les necessitats individuals de forma efectiva. Alhora que potencia l'acció individual es desenvolupa una forta cooperació, ampliant com a conjunt els límits propis. De fet, en la teoria psicològica de Maslow, les necessitats socials són les més imminents després de les fisiològiques, com l'alimentació o el descans, i de les de seguretat i protecció —a nivell tant físic com de salut.

Il·lustració 1: Piràmide de Maslow

Tanmateix, dins la gairebé necessària vida en societat, l'espècie humana i la seva existència estan plenes de diferències, que sovint esdevenen desigualtats. Els recursos i les oportunitats no són distribuïts uniformement entre els individus, provocant-ne l'agrupació asimètrica. És a dir, els valors, les càrregues (fiscals, familiars...) l'estatus i el poder, els recursos, etc.

Se'n genera tensió, doncs al no beneficiar de la mateixa manera, es creen diferents conjunts amb diferents interessos: mantenir la privilegiada posició, aspirar a millorar o sobreviure en la inferioritat o modificar les condicions des d'un

punt de vista moral. En la vida en comunitat, aquesta desproporció esdevé realment constitutiva, de tal manera que mantenir-se'n al marge equivaldria a obviar la demanda social que pròpiament dona sentit i legitima la política.

Així doncs, es confia en la política per a la regulació d'aquesta tensió social quan no es pot solucionar per les tradicionals i pacífiques vies de resolució com són la fidelitat familiar pel vincle de sang, la cooperació amistosa o l'intercanvi econòmic que representa la transacció mercantil. La diferència que caracteritza la política és la imposició de la solució. Aquesta resolució s'ajusta a un conjunt de normes prèviament definides, de manera que sigui acceptada per tothom tot i no estar en el bàndol victoriós. Així, s'intenta mantenir cohesió social per tal d'evitar la desintegració social, de tal forma que cada grup recorre a la venjança privada, esdevenint així la política en constructora de la societat.

1.2 ORGANITZACIONS POLÍTQUES A LA HISTORIA

Des dels inicis dels homes, com abans s'ha explicat, hi ha una certa estructuració social. Tanmateix no és considerada política; és a dir, començant al Paleolític on les tribus es caracteritzaven per la igualtat i l'actuació pel grup, el cap no sobresortia de manera important. Així, el canvi cap al Neolític és remarcable, doncs apareix una important divisió social del treball i la figura del líder passa a ser realment marcada, la qual acabarà derivant en el rei. Tot i aquesta "ordenació" social, fins Mesopotàmia que es considera que hi ha una estructuració política.

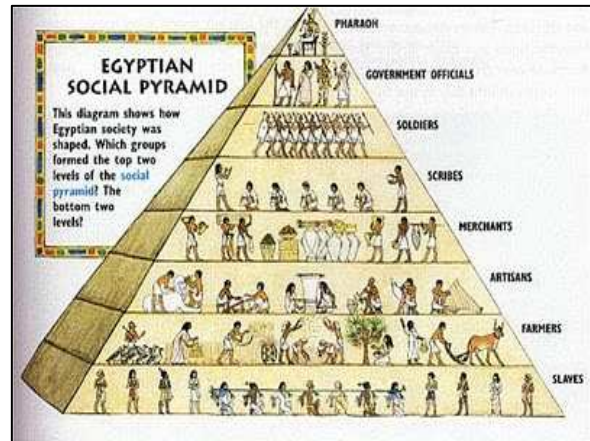
1.2.1 Edat antiga: Antic Orient

Mesopotàmia

Mesopotàmia era dividida en ciutats-estat, amb propi territori i temple. Estava basada en una íntima relació entre la política i la religió, de forma que el rei o monarca, autoritat màxima, era considerat un intermediari entre els déus i els súbdits. El seu poder també hereditari, a més l'anomenava primer sacerdot i cap d'Exèrcit. Seguint el caràcter religiós o teocèntric, l'emperador era àmpliament influenciat per un grup proper d'eclesiàstics.

Egipte

El govern egipci era, també, teocràtic, monàrquic i absolutista. El rei, més anomenat faraó, mentre que la societat mesopotàmica considerava el seu líder un intermediari, a Egipte és considerat déu o fill del déu Ra. Concentrava tots els poders, del regne: legislava, organitzava l'exèrcit, dirigia la vida religiosa, administrava

Il·lustració 2: Divisió social a Egipte

justícia, controlava la construcció d'obres públiques, etc. Igualment, la burocràcia estava organitzada jeràrquicament, tal com es mostra a la imatge, dividint la societat en: el faraó, oficials de l'estat (on s'inclouen els sacerdots i els visirs), soldats, escribes, comerciants, artesans, pagesos i esclaus. També, els habitants d'Egipte tenien l'obligació de pagar impostos al faraó, de mateixa manera que treballar a les obres públiques.

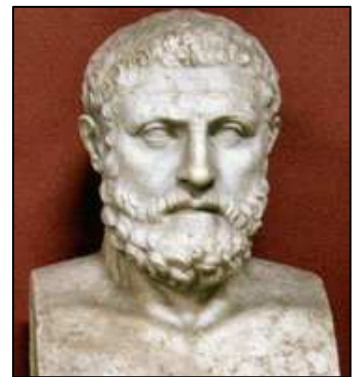
1.2.2 Edat antiga: Antiguitat clàssica

Grècia

Primerament Grècia fou governada en forma de monarquia absolutista amb un consell com a òrgan consultiu. Tanmateix es va desmembrar i derivar progressivament en una aristocràcia o oligarquia plutocràtica, també anomenats eupàtrides. En aquest hi hagué una identificació entre l'estructura política i social i el poder del rei quedà dividit en tres magistratures: *arcont rei*, sacerdot que presidia les festes religioses, guardava els tresors del temple i dirigia els judicis de culte i homicidi, *arcont epònim*, primer magistrat que aplicava justícia als ciutadans, i *arcont polemarch*, que dirigia l'exèrcit, controlava la seguretat urbana i s'encarregava d'assumptes relatius a metecs i estrangers. Posteriorment es crearen magistratures per completar les anteriors: *arconts menors*, sis magistrats que tractaven temes judicials i *Consell de l'Areòpag*, on es reunien de forma

vitalícia les magistratures anteriors quan deixaven el govern i controlaven la ciutat, els magistrats i la constitució social o política.

El *Consell de l'Areòpag*, però, va quedar retallat pel *Bule*, òrgan de quatre-cents membres ciutadans que tenien accés a les magistratures i limitaven el poder de l'aristocràcia. Abans d'arribar a la democràcia, la major part de Grècia passà per la tirania durant molt temps, marcant així la posterior política. Aquesta dictadura, absolutista, era caracteritzada per ser un règim instaurat pel propi tirà mitjançant usualment un cop d'estat, amb l'ajuda del poble. No era malvist, contràriament, eren una forma de lluitar contra els abusos de l'aristocràcia i els reis-sacerdots. Pisístrat, per exemple, fou un tirà que lluità pel benestar de les classes baixes. Els cabdills doncs, solien governar sàviament, orientant la ciutat cap a empreses comercials, afavorint el desenvolupament de la polis i embellint les terres, de forma que gaudien de la simpatia pública. Tanmateix, gradualment van esdevenir molt autoritaristes, a més d'arribar al poder injustament i se'ls acusà de demagògia, produint-se així una desmillora de la imatge del dictador.

II·lustració 3: Pisístrat

A poc a poc van sorgir altres grups socials que es van enriquir i volien participar en la política que ajudarien a originar el canvi que donaria lloc a la democràcia. Aquest era el govern del poble, tot i que només era considerat poble aquells que tenien la ciutadania. Al segle V aC, les institucions de la democràcia atenesa eren les següents: *ekklesía*, *bulé*, *arconts* i *estrategs*. La primera era una assemblea en què podien participar tots els ciutadans majors de divuit anys amb drets civils. Es reunien primerament a l'àgora, però més endavant al turó Pnyx. Aprovava decrets de govern i tenia poder polític en matèria de pau i de guerra, en la conclusió de tractats i aliances. La *bulé*, per altra banda, va ser un gran puntal de la democràcia.

Estava formada per cinc-cents membres majors de trenta anys escollits a la sort per exercir durant un any. Cinquanta membres de cada tribu presidien el Consell

durant una dècima part de l'any. Aquest grup s'anomenava *prítania*, i els seus membres, *prítans*. Dirigien la política i la majoria de departaments de l'administració pública. Al final de la magistratura, havien de retre comptes a l'*ekklesiá*.

Els *arconts* seguien sent els nou magistrats que ja hi havia a l'aristocràcia, i, finalment, els *estrategs* eren magistrats militars que s'ocupaven de les operacions en el camp de batalla, a més de l'Administració militar i naval.

Els personatges més rellevants en la democràcia atenenca foren Clístenes, el qual reformà la constitució de l'antiga Atenes i posar els fonaments de la democràcia, i Pèricles, governador durant l'edat d'or de la polis, al segle V aC.

Roma

Tot i que Roma, després del període de monarquia, es definís com a República i no com a democràcia, la seva història ha ajudat a preservar el concepte de democràcia al llarg dels segles. A més, el seu model d'organització inspirà diversos pensadors polítics, de la mateixa forma que l'actual democràcia.

El càrrec de rei fou suprimit a favor del de dos cònsols, escollits anualment per l'assemblea de la ciutat, formada per patricis². Per evitar el poder personal, les institucions es derivaren en magistratures, Senat i comicis. Els magistrats eren ciutadans escollits pel poble que ostentaven un càrrec públic de manera gratuïta i que feien una carrera anomenada *cursus honorum*, progressiva, que començava amb els tribuns de la plebs. Seguia amb els censors, els *pqüestors*, els edils, els pretors i culminava amb els cònsols. Entre d'altres, cada magistratura tenia mínim dos magistrats d'igual autoritat i amb dret a *vet mutu*. Hi havia a més dues magistratures extraordinàries, el dictador, per situacions de crisi i figura del qual derivà l'emperador, i el mestre de cavalleria, el *lloctinent* del dictador, situació que es podia donar en un màxim de 6 mesos. Per altra banda, ser part del Senat era

² Els patricis van ser la classe més alta i dirigent de Roma des de la seva fundació fins al segle II aC, constituint el que es podria anomenar com aristocràcia romana.

càrrec vitalici i el seu nombre varià al llarg dels anys. Eren els màxims representants de la constitució i s'encarregaven de les decisions legislatives i executives. Finalment, els comicis eren assemblees populars on els ciutadans intervenien directament en la política de l'estat, i les dues funcions principals eren elaborar i aprovar lleis i elegir els magistrats. Existien els comicis curiats, els centuriats i els tributs.

1.2.3 Edat Mitjana

L'edat Mitjana constitueix una etapa de regressió ideològica, política i social, amb un marcat teocentrisme. D'aquesta forma, a poc a poc totes les cultures acceptaren nous líders tant en forma d'oligarquies, tal com passà a Venècia, com de monarquies absolutistes, per exemple a Florència.

1.2.4 Edat Moderna

Segle XVI-XVII

Un dels primers països democràtics a Europa va ser la polaco-lituana República de les Dues Nacions amb sistema polític de la mancomunitat, anomenada Democràcia dels Nobles. Aquesta es caracteritzava per la limitació del poder del monarca en l'àmbit legislatiu i de la càmera legislativa, controlada per la Noblesa de Polònia. Tal sistema va ser l'antecessor de conceptes moderns de democràcia, com monarquia constitucional i federalisme.

Fets significatius foren que, per exemple, al 1619 s'estableix la Virginia House of Burgesses, primera institució representativa legislativa. L'any següent, al 1620, es signa el pacte de Mayflower, un acord entre els pares pelegrins per formar un govern entre ells basat en l'opinió de la majoria, i al 1628 es redacta la Petició de drets al Parlament d'Anglaterra.

Segle XVIII i XIX

Hi hagué el desenvolupament de moviments socials que s'identificaven a ells mateixos com a "democràtics", els quals tingueren conflictes amb l'aristocràcia, ja que veien la democràcia com una anarquia. Cap al final de la dècada del 1770, noves constitucions limitaven els poders dels governants, basant-se en la Carta Magna i la Declaració de drets de Virgínia, EEUU, del 1689.

Il·lustració 4: *La llibertat guiant el poble*, d'Eugene Delacroix

Durant la Revolució francesa, l'Assemblea Nacional promulgà la Declaració dels Drets de l'Home i el Ciutadà, el sufragi universal masculí i l'abolició de l'esclavitud en les colònies franceses, la qual cosa també portà a terme Gran Bretanya.

1.2.5 Edat Contemporània

Segle XX

Després de finalitzar la Primera Guerra Mundial, la democràcia tingué una victòria temporal a Europa, preservada a França i estesa a Alemanya i Rússia. Tanmateix, la Gran Depressió causà tal impacte econòmic que debilità nombroses democràcies i, així, al 1930 sorgiren diversos dictadors tant a nivell Europeu com llatinoamericà. Per altra banda, el 1905 hi hagué la Revolució Constitucional persa, primer sistema parlamentari a Orient mitjà.

Tot i el gran triomf democràtic, fou al segle XX, concretament al 1922, quan s'erigí la URSS, Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques. El fet que s'implantés el primer govern comunista del món, fou un fet decisiu per la història. Aquest es basava en el materialisme dialèctic com a principi filosòfic i eina metodològica, en el materialisme històric, l'anàlisi del capitalisme a partir de la teoria del valor-treball i la consideració de l'estat com a eina de repressió.

Després de la Segona Guerra Mundial, hi hagué un triomf a l'Europa de l'oest, on s'establiren governs representatius. Tanmateix, molts països del centre i l'est d'Europa esdevingueren satèl·lits soviètics no democràtics, i al sud hi hagueren diverses dictadures, com a Espanya i Portugal.

Fora d'aquest continent, Japó es movia cap a la democràcia al 1920, però abans i durant la Segona Guerra Mundial va estar sota una dura repressió militar. Per altra banda, diverses colònies s'independitzaren, com fou el cas de la Índia, que va esdevenir república democràtica al 1950, i als Estats Units d'Amèrica la Llei de Dret de Vot del 1965 i la Llei de Drets Civils formaren la quinzena esmena.

Finalment i passada la Guerra Freda, noves onades de democràcia arribaren a l'Europa del sud al 1970, i a la central i la oriental a finals del 1980. Entre el 1990 i el 2000, i, dissolta la URSS, la democràcia aconseguí gairebé plena hegemonia a Europa, i diversos estats a Amèrica Llatina, a Àsia central, est i sud-est i nombrosos estats àrabs i africans arribaren a la democràcia liberal.

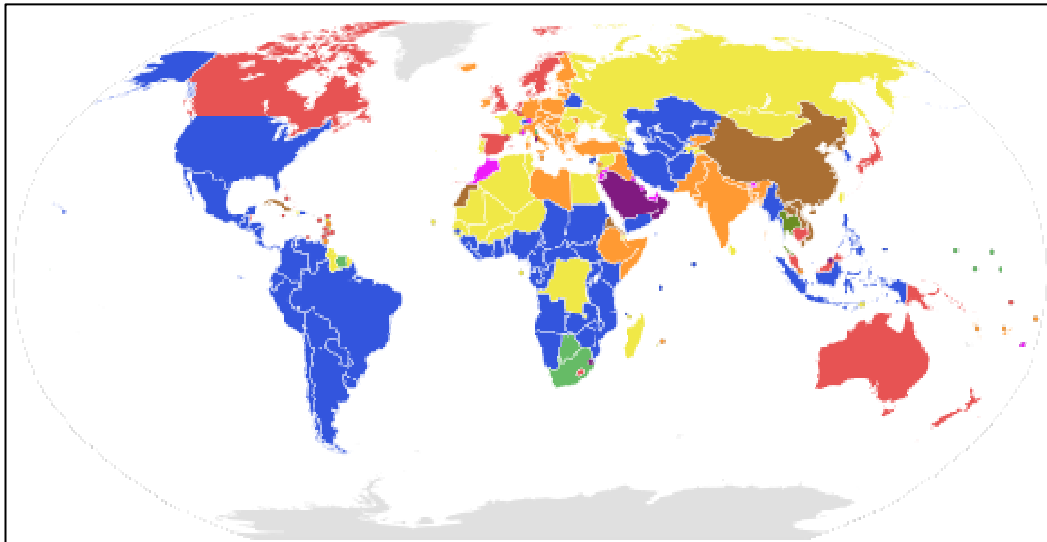
Segle XXI

Actualment esdevenen moviments democràtics arreu del món. Hi ha grans protestes a Egipte, Tunísia, Bahrain, Iemen, Jordània i Síria entre d'altres, una revolució que ha rebut el nom de Primavera Àrab o Efecte Tunísia. A Àsia, Iran i Burma estan en la mateixa situació.

1.3 ORGANITZACIONS POLÍTIQUES ACTUALS

Actualment, els sistemes d'organització política es poden dividir en tres criteris no excloents. Per començar, el caràcter electiu de la prefectura d'Estat, separa la monarquia (no electiva) de la república (electiva). El grau de llibertat, pluralisme, participació política (presència de discrepància, oposició o dissidència) delimiten sistemes democràtics, autoritaris i totalitaris. També, el seu sistema electoral pel qual la voluntat popular és expressada pot tenir diferents formes; democràcia directa o indirecta, sufragi censatari o universal, sufragi masculí o d'ambdós sexes, etc. Tanmateix, hi ha tants tipus de sistemes com de maneres d'alterar-los,

havent-hi per exemple el frau electoral o la tupinada. Per últim, la restant classificació esdevé basada en la relació resultant entre la prefectura d'estat, el govern i el parlament, diferencia el presidencialisme i el parlamentarisme (tot i haver-hi graus i formes mixtes).

Il·lustració 5: Formes de govern al món

- Repúbliques presidencialistes
- Repúbliques presidencialistes amb una presidència executiva i un sistema parlamentari
- Repúbliques semi-presidencialistes
- Repúbliques parlamentàries
- Monarquies constitucionals en què el monarca no exerceix poder executiu
- Monarquies constitucionals en què el monarca exerceix poders executius amb un parlament dèbil
- Monarquies absolutes
- Estats unipartidistes
- Dictadures militars

1.4 DEMOCRÀCIA

La democràcia és una forma de d'organització social i de l'Estat que porta inherent valors com la llibertat, la igualtat, la cooperació i la col·laboració, ja que on el poder és exercit pel poble, tal com indica la paraula a nivell etimològic (demos, poble, i kratos, poder), mitjançant mecanismes legítims de participació en la presa de decisions polítiques. Aquests, sent directes o indirectes, confereixen legitimitat als representants. El mecanisme fonamental de participació de la ciutadania és el sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, a través dels quals els governants són escollits. Votar significa tenir llibertat per expressar la pròpia opinió així com

poder estar compromès en la millora de l'organització social, política i econòmica del país. És una forma d'organització que pot existir tant en una república com en una monarquia, tot i que aquesta ha de ser parlamentària.

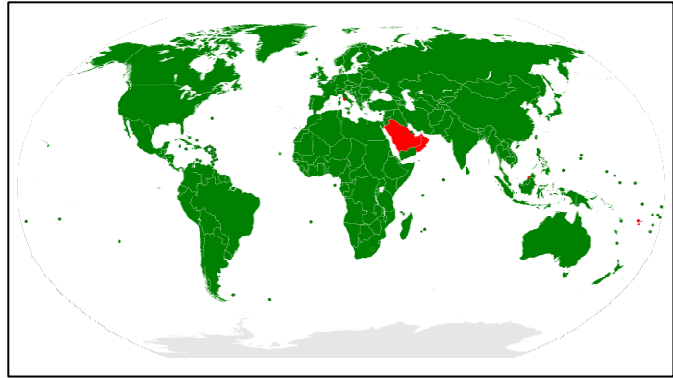
Hi ha tres formes no excloents

de democràcia, utilitzades com a mecanismes complementaris en els sistemes polítics, tot i que usualment una de les tres variants és utilitzada amb més freqüència en cada sistema polític.

Primerament, la democràcia pot ser indirecta o representativa, quan les decisions son preses per persones reconegudes pel poble com a representants en eleccions lliures i periòdiques. Així, l'exercici dels poders ha d'expressar la voluntat política que els ciutadans han transmès als dirigents. Un exemple de democràcia representativa és Espanya.

Per altra banda, és participativa com a Veneçuela quan s'aplica un model polític que facilita als ciutadans la seva capacitat d'associar-se i organitzar-se de forma que puguin exercir una influència directa en les decisions públiques o quan es facilita a la ciutadania diversos mecanismes plebiscitaris consultius. Aquesta incorpora activament els ciutadans en la vigilància i control de l'aplicació de les polítiques públiques i no en limita el paper dins l'exercici del vot.

Per últim, la democràcia directa té lloc quan la decisió és adoptada directament pels membres del poble, sense intermediaris, mitjançant plebiscits vinculants, eleccions primàries, facilitació de la iniciativa legislativa popular i votació popular de les lleis. Aquesta és el model original de la democràcia, practicada pels atenencs, per exemple, tot i que no era una democràcia ben bé real –no podien votar les dones o els estrangers, per exemple. Actualment es pot trobar a nivell local o regional, però hi ha pocs països que l'exerceixin a nivell nacional. Un d'aquests és Suïssa, que la combina amb un sistema representatiu.

Il·lustració 6: Democràcia mundial (països verds), contraposats amb els vermells Aràbia Saudita, Fiji, Brunei, Emirats Àrabs Units, Oman i la Ciutat del Vaticà.

La democràcia, a trets generals, és una forma de govern, usualment amb el capitalisme de fons, on el poble exerceix el poder, considerant per poble els adults majors d'edat amb responsabilitat cívica, els quals voten en eleccions periòdiques, lliures i equitatives. Té múltiples característiques, com que es basa enormement en els drets individuals com poden ser la igualtat davant la llei, i evita els governs centralitzats, descentralitzant-los en múltiples nivells de regions i localitats, perquè siguin el màxim d'accessibles i dúctils al poble. A més, d'aquest forma s'intenta evitar l'abús dels òrgans de l'Estat a través del control dels altres. Per altra banda, també incentiva els ciutadans a participar a la política, estableix una competència pacífica del poder i permet el pluralisme ideològic i polític, entre d'altres. Tanmateix, usualment, el mot democràcia és usat per descriure la democràcia liberal. Aquesta consta, específicament, de:

- Constitució que limita els poders i controla el funcionament del govern, constituint així un Estat de dret.
- El cap de Govern és escollit pel Parlament. En el primer cas, el poder executiu i el legislatiu estan separats i el cap del Govern és usualment el cap d'Estat (presidencialisme), com és el cas dels Estats Units. En canvi, en el segon cas, el poder executiu està sotmès al legislatiu i les figures de cap d'Estat i cap de Govern estan separades, essent el primer una figura simbòlica.
- Divisió de poders en legislatiu, executiu i judicial.
- Dret a votar i ser votat en les eleccions per una àmplia majoria de la població (sufragi universal) en una periodicitat entre els 3 i els 6 anys.
- Protecció del dret de propietat i existència d'importants grups privats de poder en l'activitat econòmica, punt realment clau en la democràcia liberal.
- Existència de diversos partits polítics
- Llibertat d'expressió
- Llibertat d'associació
- Llibertat de premsa, de la mateixa forma que accés a fonts d'informació alternatives al govern.
- Vigència dels drets humans que inclogui un marc institucional de protecció a les minories.

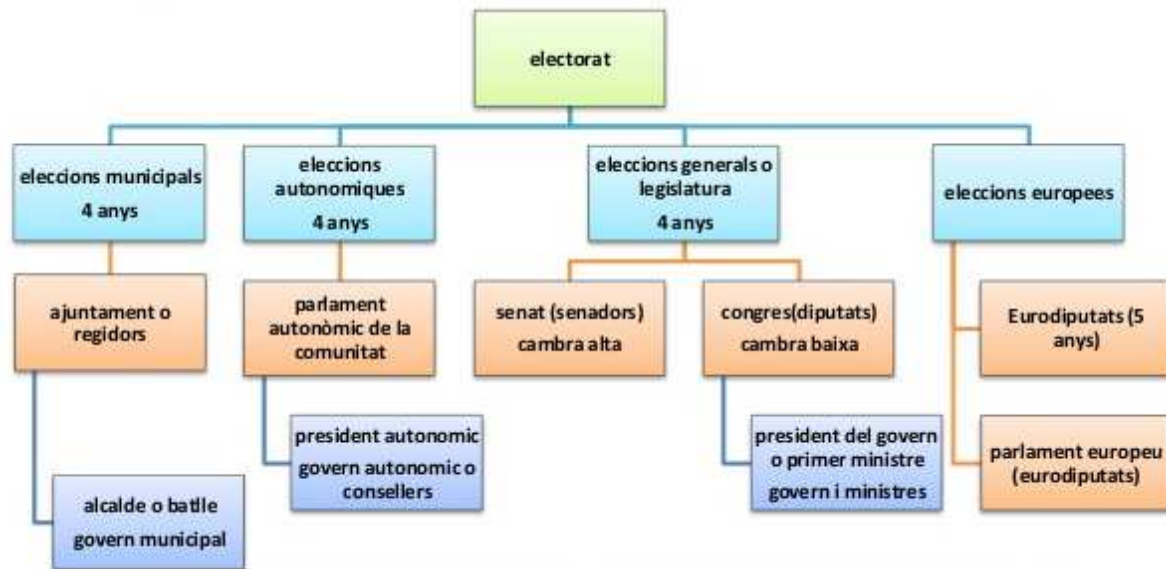
La pràctica democràtica es porta a terme mitjançant eleccions de representants polítics a nivell tant nacional, autonòmic com municipal. Aquests són de partits polítics o coalicions dels mateixos, amb diferents orientacions ideològiques i preocupacions socials i econòmiques que tenen la funció de fer propostes efectives de gestió i planificació del territori i societat. A través d'eleccions periòdiques els ciutadans expressen la seva opinió i ideologia i mostrar el seu descontentament o canvi d'idees respecte anys anteriors.

1.5 DEMOCRÀCIA A ESPANYA

1.5.1 Estat democràtic

Espanya és un Estat democràtic amb una monarquia parlamentària regida per valors com la igualtat i la llibertat, i que reconeix la participació dels ciutadans a través del sufragi universal. Basada en la Constitució del 1978, aquesta recull que la sobirania nacional pot ser exercida des de fora el país sempre que es conservi la nacionalitat espanyola i que la democràcia és utilitzada de forma representativa, entre d'altres. Tot i ser una monarquia i essent el cap d'Estat el rei, és del Parlament d'on emanen tant les lleis com el govern. D'aquesta forma, el rei regna però no governa, és el símbol de l'Estat i representa el país dins i fora d'aquest, modera el funcionament de les institucions de l'Estat i s'ha d'atendre a la Carta Magna, però qui tenen el nom del poble espanyol són els parlamentaris.

Actualment a Espanya els ciutadans són convocats per escollir els seus representants polítics a quatre nivells territorials de l'administració pública: el Parlament Europeu, les Corts Generals espanyoles (tant generals com legislatives), els parlaments autonòmics i els ajuntaments (tant locals com municipals). També poden ser convocats a elegir els seus representants sindicals i delegats dels consells escolars, però en aquests casos no s'hi involucra el conjunt de la ciutadania. Per altra banda, les administracions també poden convocar referèndums per tal de decidir en determinats aspectes de transcendència notable.

Il·lustració 7: Tipus de convocatòries electorals a Espanya

1.5.2 Les Corts Generals

La Constitució Espanyola parteix del principi democràtic de la divisió de poders per tal que no es pugui abusar de les competències. D'aquesta forma, el poder executiu queda en mans del President del Govern i els ministres, el poder legislatiu l'encarnen les Corts i finalment hi ha el poder judicial. El Govern s'ocupa de la direcció política del país, proposar lleis, promulgar decrets, de l'administració dels recursos de l'Estat, de la defensa nacional i de les relacions exteriors. Ha de justificar la seva actuació davant les Corts però alhora les pot dissoldre. Pel que fa al poder judicial, l'òrgan principal és el Consell General del Poder Judicial, el qual ha d'administrar justícia d'acord amb les lleis, la legislació aprovada per les Corts i la Constitució. Està format pel president del Tribunal Suprem i vint membres escollits per les Corts i nomenats pel rei per cinc anys. Aquests són advocats o juristes amb gran competència i més de quinze anys de professió.

El Congrés dels Diputats

També anomenat cambra baixa, reuneix els representants dels ciutadans de la nació i els confereix la facultat de legislar i d'aprovar els pressupostos generals. Un cop convocades les eleccions, els partits es disputen un nombre determinat

d'escons que seran ocupats per diputats. Un cop fet el recompte de vots, els escons són adjudicats segons el nombre de vots que han aconseguit en una proporció establerta pel sistema d'Hondt³. Quan el partit més votat no aconsegueix majoria absoluta sobre el nombre de diputats, abans que governar en minoria sol pactar amb altres grups o partits. El Congrés està format per 350 membres, cada província amb un mínim de 2 representants i un per Ceuta i un per Melilla i la resta es distribueixen de forma proporcional amb els habitants de les províncies.

Després d'haver-se constituït el Congrés, el rei proposa un candidat a la Presidència del Govern, el qual és, usualment, el líder del grup polític més votat. El candidat presenta el seu programa al Congrés i aquest decideix si l'aprova o no i, en conseqüència, votar-lo com a President del Govern. Aquest, una vegada investit, designa els ministres amb els quals formarà el poder executiu. Així doncs, el Congrés dels Diputats regula i controla el Govern en nom del poble espanyol.

El Senat

També anomenat cabra alta, és una cambra de representació territorial que duplica pràcticament totes les funcions del Congrés. Quan es va elaborar la Constitució del 1978 es considerà rellevant que hi hagués una institució que representés els diferents territoris de l'Estat, funció de gran importància en la posterior configuració de l'Estat de les Autonomies.

Si bé el Congrés fa propostes legislatives, el Senat té la funció de revisar-les, i, en cas de desacord, modificar-les o vetar-les, malgrat ser el Congrés qui les aprova definitivament. Pel que fa a la política exterior, el Senat té el poder per autoritzar o denegar la ratificació dels tractats internacionals. En referència als senadors, cada província disposa de 4, a excepció de Gran Canària, Tenerife i Mallorca que n'escullen tres cadascuna, Ceuta i Melilla, n'elegeixen dos per cap, i Menorca, Eivissa-Formentera, Gomera, Hierro, Lanzarote i la Palma en designen un cadascuna.

³ Fórmula electoral, utilitzada a Espanya des del 1977, la qual permet obtenir el nombre de càrrecs electes assignats a les candidatures de forma exactament proporcional als vots aconseguits. És utilitzada també a Argentina, Suïssa i Japó, entre d'altres.

1.5.3 Organització territorial

L'Estat Espanyol està organitzat territorialment en Comunitats Autònomes, a les quals les Corts deleguen part de la seva sobirania. Així, aquestes mantenen algunes competències plenes, com l'organització de les seves institucions de govern, mentre que altres són compartides amb l'Estat, com la legislació laboral.

Les institucions autonòmiques estan integrades per un Parlament, un President autonòmic i un Govern. En el primer es debaten i aproven les lleis, a més de controlar l'acció del govern. El President, altrament, representa l'autonomia i forma i dirigeix el govern, essent escollit pel Parlament i nomenat pel Rei. Per últim, el Govern, format pel President i els Consellers concentra el poder executiu.

A nivell local, el territori està dividit en municipis amb l'ajuntament com a òrgan de govern i gestió. El poder local és també elegit democràticament cada quatre anys, els quals elegeixen els regidors, que designen l'alcalde per votació. A Catalunya i Aragó, hi ha una divisió territorial intermèdia que són les comarques.

1.5.4 Organització politicoadministrativa a Catalunya

Catalunya està regida per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la qual defineix les institucions polítiques, en descriu els poders i estableix les relacions amb Espanya. Aquestes institucions d'autogovern queden configurades en la Generalitat, la qual està constituïda pel Parlament, la Presidència i el Consell Executiu, amb les mateixes funcions a nivell reduït que el cas Espanyol.

El mateix Estatut d'Autonomia és el que assegura que la Generalitat tingui competències exclusives en un ampli ventall d'àrees com el desenvolupament del dret català, la regulació del crèdit i la banca o l'organització de les institucions d'autogovern.

1.5.5 Principals partits polítics a Espanya i Catalunya

Partido Popular (PP)

Partit polític espanyol de dreta conservadora liberal.

Partido Socialista Obrero Español (PSOE)

Partit espanyol socialdemòcrata i federalista.

Izquierda Unida (IU)

Organització política espanyola que és una coalició de diferents partits d'esquerra i republicans, essent el membre més representatiu el Partit Comunista d'Espanya.

Unión Progreso y Democracia (UPyD)

Partit polític espanyol de centre dreta.

Podemos

Partit polític espanyol d'esquerra.

Convergència i Unió (CiU)

Federació catalana de dos partits polítics catalanistes, formada per Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), liberal, i Unió Democràtica de Catalunya (UDC), democristiana o socialcristiana.

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)

Partit polític català que es defineix d'esquerrassocialdemòcrata, favorable a la independència dels Països Catalans.

Iniciativa per Catalunya Verds (ICV)

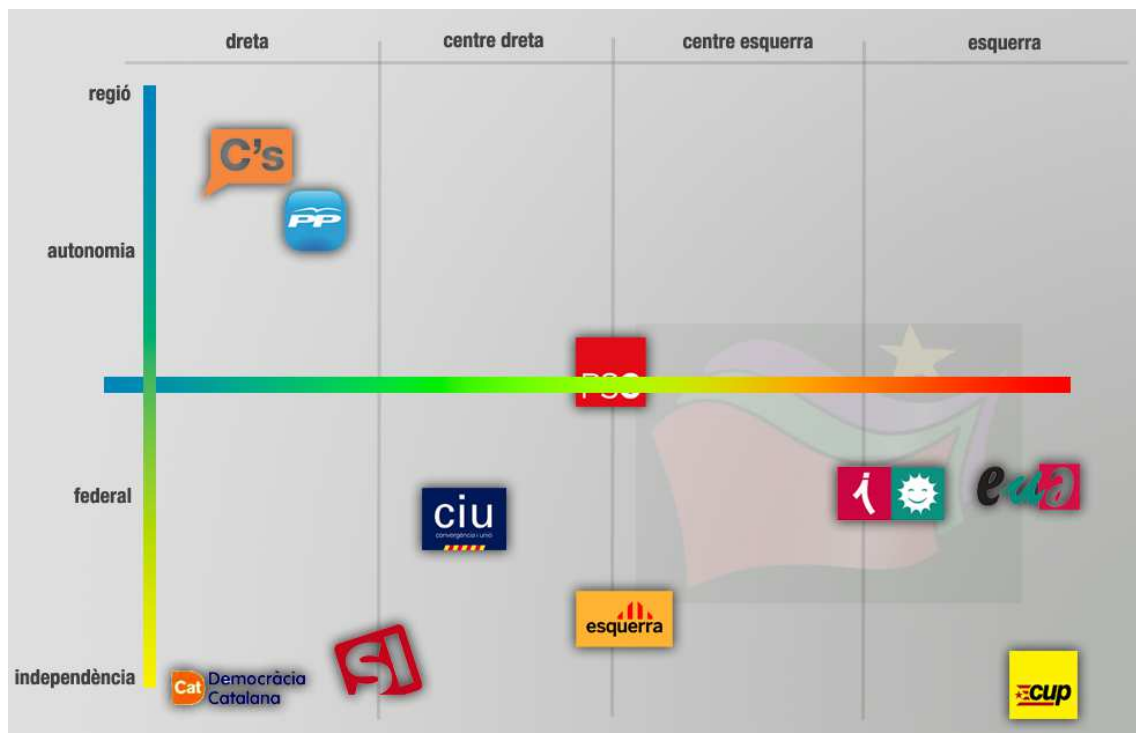
Partit polític ecosocialista d'àmbit català.

Ciutadans – Partit de la Ciutadania (C's)

Partit Polític d'àmbit espanyol originat a Catalunya, que s'autodefineix com a socialdemòcrata, liberal progressista, i no-nacionalista.

Candidatura d'Unitat Popular (CUP)

Entitat configurada com a organització política assembleària l'àmbit de la qual són els Països Catalans i que, partint de l'àmbit municipal, treballa per uns Països Catalans independents, socialistes, ecològicament sostenibles, territorialment equilibrats i no patriarcals.

Il·lustració 8: Espectre de la ideologia dels principals partits polítics d'Espanya

2. CORRUPCIÓ

2.1 INTRODUCCIÓ A LA CORRUPCIÓ: ETIMOLOGIA I CONCEPTE

El mot “corrupció” prové del llatí *corruptio*, significat tant l'acció com l'efecte de destruir o danyar quelcom o algú, tornant-la putrescent o insana. En termes polítics llavors, és el fenomen social consistent en l'abús de poder, funcions o mitjans per adquirir un avantatge il·legítim pel mateix o un tercer, sovint d'índole econòmic, i generalment és dut a terme de forma secreta o privada. Tanmateix, activitats que suposen il·legalitat en un país, poden ser totalment legals en un altre. Les formes més comunes són el tràfic d'influències, els suborns, el frau i la impunitat.

La corrupció afecta a la societat i és dut a terme per accions indegudes per part d'aquells ciutadans que tenen la responsabilitat de dirigir institucions públiques i que actuen faltant a normes bàsiques de respecte de codis de conducta. També, és molt usual que qui cometi un abús, progressivament en dugui a terme més. D'aquesta forma, és un problema social que altera o fins i tot anul·la la capacitat d'acció de l'Estat per l'aconseguint i materialització dels seus objectius.

Aquest problema social és molt comú en els països en desenvolupament o emergents, bé perquè tenen una mancança en la democràcia, en les normes de conducta i transparència o en el sistema judicial. Així, la corrupció és molt menor en els països desenvolupats, i en especial aquells que compleixin tres característiques: un major nombre d'anys d'experiència democràtica, un major nivell d'alternança política en els seus diferents nivells del Govern i un sistema judicial més eficient. En el cas d'Espanya, i com corrobora el regidor d'ICV de Vic Xavier Tornafoch, existeix una democràcia de no fa ni 40 anys, a més de ser heretada del franquisme. En canvi, hi ha altres democràcies que porten un gran avantatge pel que fa a temps, com poden ser Anglaterra (democràtica des del 1701), França (1789 i 1848), Suècia (1810), Noruega (1814), Dinamarca (1849) o Japó (1890).

Per altra banda, quan el Govern d'un país està molts anys seguits en mans del mateix partit polític, les probabilitats que les corrupcions surtin a la llum i siguin castigades són menors, al crear-se una certa idea d'impunitat, havent-hi així incitació a delinquir. Al llarg del segle XX, hi ha hagut dos casos extrems en els que s'ha donat aquesta situació: Mèxic, amb el govern del Partit Revolucionari Institucional durant 53 anys seguits, i Japó, on el govern del Partit Liberal Democràtic tingué el poder durant 54 anys gairebé seguits, exceptuant 11 mesos.

A Espanya, s'ha fet visible aquest fet, de forma que la corrupció ha estat major allà on el mateix partit política ha estat més temps en el poder, des del començament de la democràcia i en les que han dominat el sector immobiliari i la construcció. El màxim anys de permanència al govern pel mateix partit és a Andalusia, on el PSOE ha governat 35 anys seguits, seguit de Catalunya, amb CiU durant 29 anys no seguits (1978 a 2003 i 2010 fins avui). Després hi ha Balears i Galícia amb 26 anys gairebé seguits de AP⁴ i PP, València i Murcia amb 19 anys ininterromputs del PP, i Canàries amb 15 anys seguits de govern de CC⁵.

La corrupció en si engloba moltes variants, creant així diferents tipologies de corrupció que no totes són igual de criminalitzades per la opinió pública: és la classificació de Heidenheimer⁶, la qual anomena corrupció negra a aquelles accions més potents i universalment acceptades com a delictes com poden ser el suborn i l'extorsió; pel contrari, la corrupció blanca és aquella tolerada àmpliament, i entremig hi ha la corrupció gris que té l'opinió pública dividida.

També es pot classificar segons si és privada, portada a terme per un individu o grup, o pública, portada a terme per una institució o organisme. Tot i les classificacions, la lluita contra qualsevol tipus de corrupció suposa una gran tasca, que compromet tant l'Estat com una societat civil organitzada.

⁴ Alianza Popular fou un partit polític espanyol conservador fundat en gran part per franquistes durant la Transició Espanyola dissolt el 1989.

⁵ Coalición Canaria és una coalició de partits polítics conservadors i nacionalistes canaris fundada l'any 1993.

⁶ Arnold J. Heidenheimer: "Perspectives on the Perception of Corruption", in A. J. Heidenheimer, M Johnston and V. T. LeVine: Political Corruption: A Handbook, New Brunswick, 1989.

2.2 FORMES DE CORRUPCIÓ POLÍTICA

Hi ha diverses tipologies de corrupció política segons el delictes que es dugui a terme. Tot i això, la majoria es podrien incloure en el delictes de prevaricació, és a dir, el fet que una autoritat o funcionari públic dicti una resolució arbitrària en un assumpte administratiu o judicial, sabent que és injusta. És l'abús d'autoritat pel qual en general es du a terme la corrupció tot i que motivada per diferents afers (diners, influències, béns, etc).

2.2.1 Suborn

El suborn és el delictes en el qual una autoritat o funcionari públic (de la mateixa forma, un jurat, àrbitre o expert) o un particular, en profit propi o de un tercer, realitza les següents accions o omissions:

- Autoritat que sol·liciti o rebí o accepti quelcom a canvi de realitzar en la seva professió una acció o omisió que constitueixin delictes.
- Autoritat que sol·liciti o rebí quelcom a canvi d'executar un acte injust en relació a l'exercici del seu càrrec que no constitueixi delictes.
- Autoritat que per quelcom a canvi hagi d'abstenir-se d'un acte que hauria de practicar en l'exercici del seu càrrec.
- Aquells qui, mitjançant obsequis, regals, oferiments, promeses, etc, corrompin o intentin corrompre autoritats o funcionariat públic.

Aquest quelcom sol ser diners, però també béns i privilegis entre d'altres, i a més d'utilitzar-se per benefici propi, també és usat per perjudicar tercers. N'existeixen molts tipus, com poden ser la propina, el regal, el descompte, el patrocini, la comissió, el contracte lucratiu, etc, i poden ser efectuats en qualsevol lloc o moment. De fet, són casos de suborn tant oferir diners a un oficial de policia per evitar una multa com oferir comissió a l'executiu d'una generalitat a canvi de la quadruplicació del pressupost per a una obra arquitectònica. Tanmateix, algunes d'aquestes accions són permeses en alguns països mentre que en d'altres no, com les propines o les contribucions bancàries a les campanyes polítiques. De forma global, el delictes pot ser dividit en dues classes: la primera, on el funcionariat és induït, mitjançant el pagament, a usar el seu poder injustament, i la altre, on el poder és obtingut comprant el vot.

El suborn és regulat en el nou Codi Penal, aprovat per la Llei Orgànica 10/95 del 23 de novembre, en el Capítol V del Títol XIX del Llibre II, articles 419 a 427, amb la rúbrica de “Delictes contra l’administració pública”.

2.2.2 Extorsió

L’extorsió és un delicte que consisteix en forçar una persona, a través de violència o intimidació, a realitzar o ometre un acte o negoci jurídic amb ànim de lucre i amb la intencionalitat de provocar un greuge de caràcter patrimonial o be del subjecte passiu. Realitzada per part del funcionariat públic consisteix en usar els mateixos mecanismes per a obtenir un be propi o tercer. Regulat a l’article 243 del Codi Penal espanyol, es castiga amb pena de presó d’un a cinc anys sense perjudici de les penes que es puguin imposar pels actes de violència física realitzats.

Aquest delicte es troba entre els d’apoderament, degut a que hi ha ànim de lucre, d’estafa, perquè requereix que el subjecte passiu realitzi o ometi un acte o negoci jurídic, i infracció d’amenaça condicional, perquè el subjecte passiu és coaccionat. A més, és pluriofensiu, ja que ataca a diversos bens jurídics (propietat, integritat física i llibertat).

Com a delicte, està format per diferents elements. Primerament, l’ús de la violència o intimidació és el mitjà usual pel qual hi ha la coacció, i només es pot parlar d’intimidació en cas que recaigui sobre objectes. D’altra banda, hi ha la coacció en sí per la qual el subjecte passiu és obligat a actuar d’una forma no volguda. Seguidament hi ha la consumació, que és quan el subjecte passiu realitza l’acció, i la realització o omissió d’un acte o negoci jurídic, el qual ha de ser de caràcter patrimonial. Per acabar, hi ha el fet que l’incís del final de l’Article 243 esmentat abans possibiliti l’acció simultània d’altres delictes com lesions, agressions sexuals o la detenció il·legal.

2.2.3 Tràfic d'influències

És un crim que consisteix en utilitzar la influència personal en àmbits de govern o connexions amb persones que exerceixin autoritat per obtenir favors, influències en decisions o senzillament tractament preferencial, sovint a canvi d'un pagament en diners o espècies. N'hi ha diversos tipus, i a Espanya estan penats aquests dos:

- Funcionariat o autoritat que, abusant de la seva posició, influeix en altre funcionari o autoritat per aconseguir una resolució que li aportí un benefici econòmic a si mateix o a un tercer. Sancions: multa econòmica, inhabilitació del càrrec i presó.
- Particular que influeix sobre un funcionari o autoritat, abusant de la seva relació amb aquest o un tercer, per aconseguir rebre una resolució que li benefici a si mateix o a un tercer. Sancions: multa i presó.

Està penat, entre d'altres, a Bèlgica, Colòmbia, França i Veneçuela, i últimament hi ha hagut moltes situacions on autoritats arreu del món han estat acusades i fins i tot condemnades per tràfic d'influències. Es pot destacar la imputació del llavors president de França Nicolás Sarkozy, el juliol de 2014, Sonia Castedo, alcaldessa d'Alacant, a finals del 2014, o Nancy Patricia Gutiérrez, ex congressista de Colòmbia.

A Espanya està castigat en el Títol XIX del Llibre II del Codi Penal amb la rúbrica de "Delictes contra l'administració pública", en el seu Capítol VI, articles 428 a 431, introduït a la legislació penal per primera vegada per la Llei Orgànica 9/1991 de 22 de març.

2.2.4 Fraus electorals o tupinades

Frau consistent en l'alterar il·lícitament el resultat d'unes eleccions democràtiques, per anular o modificar els resultats reals. Hi ha diverses formes per aconseguir tal propòsit, com poden ser:

- Suplantar, coaccionar o comprar el vot de l'elector.
- Alteració, robatori o substitució de les actes d'elecció, àmfores o paquets electorals.
- Caiguda dels sistemes de computació a la xarxa per manipular els resultats electrònicament.
- Introducció de vots falsos per inflar el resultat de cert partit o opció
- Utilització de recursos il·lícits per augmentar la despesa de companya publicitària i obtenir avantatge il·legal en publicitat.
- Complicitat amb funcionaris dels processos electorals per netejar evidències o per tal que anotin diferent quantitat de vots de la real.
- Intervenció del Govern per afavorir un candidat, partit o opció a través de propaganda subversiva.

De la mateixa forma, hi ha diversos mecanismes per tal d'evitar aquestes situacions, com poden ser urnes transparents, llistats d'electors, credencials electorals amb fotografia, taca amb tinta permanent en un dels dits de l'elector que ja ha votat, selecció aleatòria entre els ciutadans dels funcionaris de la casella, prohibició als partits que realitzin actes de proselitisme el dia de les eleccions, control del cost de les campanyes polítiques, finançament públic pels partits, etc. N'hi ha de més usades i d'altres que menys, ja que algunes, com la taca amb tinta, són fàcilment esquivables. També hi ha altres mecanismes de defensa contra la tupinada consisteixen en la creació d'òrgans i tribunals electorals integrats amb funcionaris no seleccionats pel poder executiu. Tot i això, encara hi ha molts països on aquestes mesures són insuficients, com a Mèxic.

A Espanya va ser realment freqüent durant el bipartidisme entre el Partit Liberal i el Partit Conservador durant uns quants anys de la Restauració monàrquica.

2.2.5 Nepotisme i amiguisme

El nepotisme i l'amiguisme són ambdues formes d'abús de poder. Tot i que el primer concepte pot englobar abús de poder a favor tant relatius com amics, és més usat per a familiars, mentre que el mot amiguisme designa més comunament

abús de poder a favor d'amics. L'abús es produeix al proporcionar-los-hi tant béns com serveis o, usualment, càrrecs, sense tenir en compte la qualificació de la persona en qüestió. S'intenta evitar no perquè les famílies no puguin treballar juntes, sinó per tal d'evitar que un funcionariat o autoritat afavoreixi els seus relatius en l'exercici d'una autoritat discrecional a nombre del públic per contractar empleats públics qualificats. Es pot evitar fàcilment per diferents mitjans:

- Promovent la competència, ja que els anuncis han de ser formulats per tal que reflecteixin adequadament els requeriments del lloc de treball i maximitzin l'espectre potencial dels sol·licitants, línia que han de seguir els criteris de selecció.
- Imparcialitat en tots els processos de selecció i contractació per tal que els treballadors públics compleixin amb les seves responsabilitats.
- Apel·lacions a les quals els sol·licitants sense èxit però amb la qualificació oportuna que considerin que no s'han seguit els procediments adequats poden recórrer, apel·lant a una autoritat apropiada per una revisió independent del procés i el seu resultat.
- Integritat del procés de contractació, la qual que es pot comprometre al prendre vies ràpides. Per garantir-la, l'administració ha d'haver establert amb claredat sancions pels casos de falta de compliment de les polítiques i dels procediments establerts.

Tant el nepotisme com l'amiguisme són formes de corrupció, sobretot on es practiqui la meritocràcia⁷. Tanmateix, ha estat un mètode molt utilitzat al llarg de la història, tant en negocis petits com en grans institucions com és l'Església Catòlica.

2.2.6 Malversació

La malversació és un delictes contra l'administració pública que consisteix en la sostracció amb ànim de lucre dels caudals o efectes públics per part d'una autoritat o funcionari públic o un tercer amb el seu consentiment, quan aquests

⁷ La meritocràcia és una forma de govern basada en el mèrit, on la jerarquia social s'estableix per aquest i valors associats a la capacitat intel·lectual o esperit competitiu. Associat comunament al darwinisme social, és una pràctica no usada en forma pura, però sí en combinació amb d'altres en llocs com Finlàndia o Singapur.

estiguin al seu càrrec per raó de les seves funcions, destinant-los així a usos aliens a la funció pública. La gravetat d'aquest delictes anirà en funció del valor de les quantitats sostretes així com el dany o el destorb produït al servei públic.

S'enquadra aquesta figura penal en els delictes dels funcionaris públics en l'exercici dels seus càrrecs. Les principals tipificacions a les que dona lloc el delictes són les següents: sostreure o consentir que un tercer sostregui els caudals o efectes públics que tingui al seu càrrec el funcionari o autoritat pública o a la seva disposició per raó de les seves funcions; el funcionari que, per abandonament o negligència, donés ocasió a que s'efectués per un tercer la sostracció de caudals o efectes públics; el funcionari que destinés a usos propis o aliens els caudals o efectes públics sota el seu càrrec o els destinés a una aplicació pública diferent a la qual estaven destinats; el funcionari que havent de fer un pagament com a posseïdor de fons de l'Estat no ho fes o no fes entrega d'un caudal o efecte públic sota la seva custòdia o administració.

Aquest delictes es troba tipificat en el Codi Penal, capítol VII del títol XIX dedicat als delictes contra l'Administració pública, a l'article 432, establint-ne també la pena de presó de tres a sis anys i inhabilitació absoluta per un termini de sis a deu anys.

2.3 CAUSES

La corrupció té una tipologia molt variada i per tant les causes també. Dividint-les segons si intervenen de forma directa o indirecta, hi ha condicionants directes com són les regulacions i autoritzacions, el sistema tributari, gestió de la despesa, l'aprovisionament de béns i serveis a preus de mercat inferiors, finançament de partits o altres decisions discrecionals, i indirectes com la qualitat de la burocràcia, nivells del salaris públics, el sistema penal o els controls institucionals.

2.3.1 Directes

Regulacions i autoritzacions

En molts països i en especial els països en desenvolupament, hi ha una gran quantitat de regles i regulacions pel que fa qualsevol àmbit (tenir un cotxe, construir una casa, obrir una botiga...), amb els conseqüents documents i autoritzacions. L'existència d'aquests reglaments i autoritzacions atorguen un cert monopoli a tots aquells que autoritzen o inspeccionen les activitats, concentrant d'aquesta forma una gran quantitat de poder. A més, a vegades aquests permisos no són públics o transparents, o senzillament només poden ser obtingudes per un específic funcionari, la qual cosa ofereix als buròcrates grans oportunitats per extreure suborns, situació que també és dóna quan els particulars volen reduir el temps que es tarda amb tanta burocràcia.

Sistema tributari

Els impostos basats en lleis clares són menys probables d'acabar en actes de corrupció. Tanmateix, hi ha situacions que fàcilment desemboquen en corrupció, com pot ser: quan les lleis són difícils d'entendre i poden ser interpretades de diferents maneres i per tant es necessita l'assistència d'un inspector; quan el pagament d'impostos necessita important contacte entre els administradors tributaris i els contribuents; quan els sous dels administradors són baixos; quan els actes de corrupció per part dels administradors són ignorats, difícilment descoberts, o si al descobrir-se són suaument penalitzats; quan els procediments de l'administració té falta de transparència i no són supervisats; quan els administradors tenen discreció sobre les decisions importants, com les relacionades amb la prestació dels incentius fiscals, la determinació dels deutes tributaris, la selecció d'auditories, litigis, etc; o, en general, quan els controls de l'Estat als agents al càrrec de les seves funcions són dèbils, la corrupció és més probable que sigui un problema major en el sistema tributari.

Gestió de la despesa

La corrupció afecta sovint a la despesa pública quan hi ha falta de transparència i control. Per una banda, els projectes d'inversió freqüentment estan relacionats amb grans nivells de corrupció, degut a que comunament hi ha comissions pel

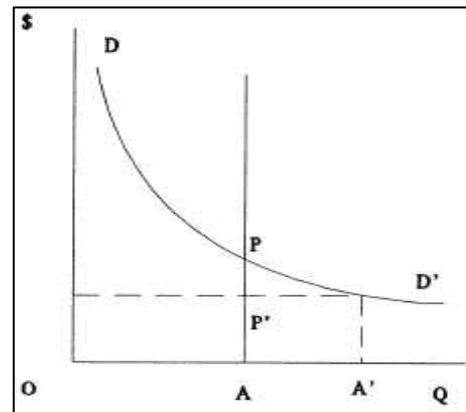
mig. D'aquesta forma, es redueix la productivitat de la despesa i resulten projectes que no haurien estat justificats sota criteris objectius de selecció d'inversions com l'anàlisi cost benefici. Una altra part afectada per la corrupció en la gestió de la despesa de caudals públics és la despesa d'aprovisionament, com pot ser la compra de bens i serveis, de la mateixa forma que els comptes extra pressupostaris.

Polítics com el regidor Tornafoch afirmen que realment aquest és el focus de corrupció, ja que moltes vegades la despesa pública és a càrrec d'empreses privades. Sí que hi ha control en que les empreses no rebin més diners dels que haurien, però una vegada superat aquest control, no hi ha vertadera noció de l'ús dels caudals públics. És molt fàcil usar sols una part dels diners rebuts i repartir la resta. Altrament, també es donen casos com els sobresous del PP en sobres, on es va invertir en certs projectes perquè hi havia una comissió pels polítics.

Aprovisionament de béns i serveis a preus de mercat inferiors

En la majoria de països, el govern s'aprovisiona a preus de mercat inferiors, en coses com són intercanvis a l'estranger, crèdits, electricitat, aigua, infraestructures, etc. En aquests casos, la temptació d'aconseguir béns a valor més reduït és molt gran, i aquí és on el funcionariat compra a través del govern o cobra un suborn per destinar part dels béns o serveis a un tercer.

En el gràfic a la dreta es mostra el cas general de demanda relació demanda preu d'un bé. L'eix vertical mesura el preu del bé mentre que la demanda està a l'eix horitzontal. OA representa el subministrament del bé o servei i

Il·lustració 9: gràfic que relaciona la demanda i el preu d'un bé

DD' la tendència de la demanda. L'equilibri del preu estaria a AP, on la quantitat de demanda seria OA, mentre que el preu pel govern és AP'. En aquest preu hi ha un excés de demanda, AA', el qual desemboca a racionaments i ofertes de suborn per part dels usuaris o demandes de suborns per part d'aquells que administren aquests programes.

Finançament de partits

Aquest és el conjunt de mètodes amb els quals els partits polítics es financien per recaptar fons que els permetin fer front a les seves despeses com organitzacions. Un exemple de corrupció en aquesta àrea és el Tangentopoli que, al voltant del 2010, explotà a Itàlia. A Espanya hi ha hagut 3 lleis que regulessin el finançament de partits: 1987, activa durant Bárcenas, 2007, que substitueix l'anterior, i 2012, la qual aporta una modificació.

La primera recull, entre d'altres, que no es permeten aportacions anònimes que superin el 5% de la quantitat assignada als Pressupostos Generals de l'Estat en l'exercici i que en sis mesos els partits han de presentar una comptabilitat detallada i documentada amb ingressos i despeses davant el Tribunal de Comptes.

La següent, el canvi més important que efectuà va ser que directament es prohibiren les donacions d'empreses tant públiques com privades. Finalment, en la modificació del 2012, principalment s'establí el límit de 100.000 euros anuals a les condonacions de deute dels partits per part de les entitats de crèdit.

Altres decisions discrecionals

A més de les àrees mencionades abans, en molts països els funcionaris es troben en situacions on poden efectuar amb discreció decisions important. Especialment en aquestes situacions és quan es donen casos de corrupció, principalment en decisions sobre: aprovisionament d'incentius fiscals contra impostos sobre la renda, impost al valor agregat i els impostos al comerç exterior; l'ús propietats del govern com poden ser terres; autorització a inversions de gran magnitud a l'estranger, sovint connectades a interessos domèstic i oferint als privilegiats inversors un cert monopoli; venda d'efectes públics, incloent per exemple el dret a extreure recursos naturals; privatització d'empreses abans públiques; o proveïment de monopoli a una certa exportació, importació o activitat domèstica, entre d'altres.

Aquest tipus de presa de decisions van lligades a un gran valor, valor que també és vist per molts individuals i empreses. Així, hi ha una gran tendència a voler aconseguir decisions favorables, i aquí és on hi ha una gran quantitat tant de suborns com de tràfic d'influències.

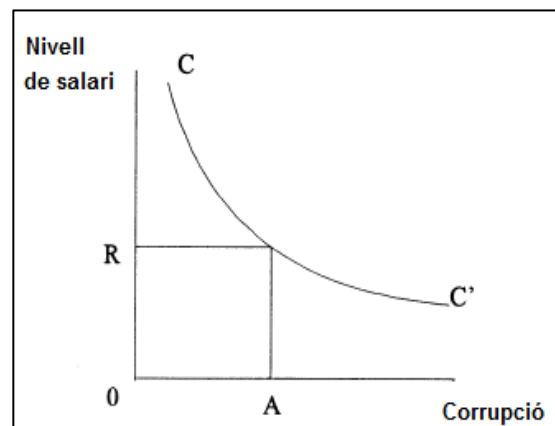
2.3.2 Indirectes

Qualitat de la burocràcia

Aquesta és molt variada entre els països. En alguns, treballar al sector públic confereix prestigi i estatus. En canvi, en altres, està mal vist. Molts factors contribueixen a alterar la qualitat de la burocràcia, però l'efecte sobre l'orgull que tenen les persones en treballar pel govern podria ser un dels motius perquè algunes burocràcies són molt més eficients i menys vulnerables a la corrupció. L'absència de motivació política, existència de nepotisme i amiguisme, etc, són factors clau per condicionar l'administració.

Nivell dels sous del sector públic

És fàcil observar la relació entre la tendència a la corrupció i el salaris dels funcionaris. En el gràfic a la dreta, la corba CC' relaciona el nivell de salari i la corrupció, veient que són indirectament proporcionals: com més alt és el salari, més baixa és la corrupció i a l'inrevés. OR representa el mínim de salari que es necessita per viure, per tant OA marca el límit entre corrupció per cobdícia i corrupció per necessitat. Tanmateix, s'aprecia que tot i el nivell de salari que sigui, en cap moment es pot evitar la corrupció de forma total controlant els sous.

Il·lustració 10: gràfic que relaciona el nivell de salari i la corrupció

Hi ha múltiples teories i especulacions en referència a aquest aspecte, definint com a solució a la corrupció augmentar els salaris del funcionariat. Així s'elimina la corrupció per necessitat, però no la que és moguda per cobdícia, de manera

que baixen els casos de corrupció però no necessàriament els diners involucrats. Cal dir, però que aquesta no és una de les causes més importants pel que fa a corrupció espanyola.

Sistema penal

Donada la probabilitat que l'autor d'un delictes pugui ser descobert, el càstig a imposar juga un rol important en la determinació de la probabilitat que es cometin els delictes o no. Teòricament la corrupció resultaria reduïda al ampliar el càstig, doncs l'estructura del sistema penal en un país juga un important paper en les temptacions de la societat. Tanmateix, tornem a ser davant la situació de reduir els casos de corrupció però no necessàriament en un gran grau. A més, en la realitat hi ha pocs càstigs pels actes de corrupció tot i l'extensió del fenomen, ja que en certa forma el codi penal aquests fets. També cal remarcar que les penes imposades disten bastant de les que hi ha tipificades al Codi Penal, sent bastant menys dures, o, fins i tot, pot donar-se el cas que acabi en impunitat.

També, en el moment que els jutges apliquen les penes, hi ha diversitat d'opinions pel que fa a la duresa de les mesures. Hi ha qui afirma, com l'alcalde de Torelló, senyor Jaume (Santi) Vivet, que la presó en sí ja fa molt mal al que és la imatge pública, mentre que d'altres, com l'alcalde de Manlleu sr. Pere Prat, repliquen que tot i el fet evident que amb la presó s'acaba la vida política, realment no tornen a la societat tot el que han pres, sent així un càstig en certa manera dolorós per l'autor del delictes però no útil per a la societat. En aquesta línia, l'alcalde de Masies de Voltregà, sr. Sergi Vilamala, afirma que a més de tornar-se íntegrament al govern el que s'ha pres (en cas de no haver-hi els diners en metàl·lic, en patrimoni), també hi hauria d'haver una reforma de l'actual codi penal en el qual es contemplessin penes més dures seguint criteris com aplica l'administració d'Hisenda⁸.

Controls institucionals

Una altra important part a tenir en compte són els controls institucionals. La probabilitat de ser descobert juga molt alhora d'intentar portar a terme un delictes.

⁸ Quan es defrauda a Hisenda, s'apliquen multes que poden multiplicar diverses vegades la quantitat defraudada.

Aquí és on entra el rol dels controls: l'existència d'aquests revela una important intenció de solucionar el problema. Generalment els controls més eficaços són els que existeixen dins les institucions: supervisors honestos, auditories, regles clares, procediments transparents, etc. En aquestes situacions, hi ha menys probabilitats que es portin a terme delictes. Tanmateix, en alguns països gairebé ni tan sols hi ha controls. En d'altres s'han creat comissions anti-corrupció també a nivell internacional, com el GRECO a nivell Europeu. Tot i això, per tal que siguin eficaços, han de ser oficines independents, amb amplitud de recursos i personal amb gran integritat.

És en aquest punt diverses opinions hi troben l'origen de la corrupció. És el cas del regidor de Vic per ICV, que afirma que calen molts més controls: Dinamarca té molta menys corrupció ja que en té un nivell molt més elevat. No obstant, feta la llei feta la trampa. Així ho expliquen els alcaldes de Manlleu i Torelló, que no més controls necessàriament impliquen menys corrupció sinó més burocràcia i alentiment del sistema. Realment, explica l'alcalde manlleuenc, hi ha una gran quantitat de normes ja existents que no es posen a la pràctica que, si es fessin, ja hi hauria els controls suficients i adequats. Llavors però, afirma que hi hauria d'haver molta més agilitat en els processos administratius.

2.3.3 Altres

Per altra banda i a grans trets, la corrupció també pot ser diferenciada per dos tipus de situacions: endògenes i exògenes. Les primeres són les que tenen a veure amb l'individu, i s'inclouen factors com la manca d'una consciència social, la falta d'educació o d'una cultura de compromís, desconeixement legal, paradigmes distorsionats i negatius com són el consumisme o el materialisme, personalitats antisocials i megalomania⁹, percepció errònia del grau de corrupció actual o infravaloració de la possibilitat de ser descobert.

⁹ La megalomania és una condició psicopatològica caracteritzada per fantasies delirants de riquesa, poder, genialitat o omnipotència, anomenades genèricament com a deliris de grandesa.

Per altra banda, i com a elements que depenen de la societat hi ha també una àmplia llista:

- la impunitat efectiva en els actes de corrupció
- el corporativisme partidista
- models socials que transmeten una falta de valors
- excessiu poder discrecional del funcionariat públic
- concentració de poders i de decisió en certes activitats del govern
- discrecionalitat i falta de decisions col·legiades
- suborn internacional
- control econòmic o legal sobre els mitjans de comunicació que impedeixen que surtin a la llum certs casos
- poca eficiència en l'administració pública
- excessiva complexitat del sistema

2.4 CONSEQÜÈNCIES

La corrupció és un problema que viola l'estat de dret atempta contra la societat, l'ordre moral, la convivència, la justícia i el desenvolupament integral dels pobles, entre d'altres. Així mateix, també ataca els organismes públics: perjudica el funcionament dels instituts públics, destrueix els organismes de control i el professionalisme i permet l'aprovació, operació i supressió de lleis, programes, etc, sense legitimitat popular. També provoca malestar en la societat erosionant la credibilitat i la legitimitat dels governs, provoca la pèrdua de valors dels ciutadans evitant el sorgiment de conductes cooperatives generals, ocasiona sensacions d'injustícia i desprotecció que desemboquen en desafecció política.

Així doncs, afecta a tots els àmbits de la societat en diferents graus, però els que se'n veuen més afectats són l'econòmic i el social.

2.4.1 Àmbit econòmic

La corrupció provoca un important dany a l'economia d'un país, alterant-la d'una forma molt important. Per començar en minva el desenvolupament ja que provoca ineficiència i distorsions a l'economia al desviar-se inversions públiques a

projectes de capital en que els suborns són molt comuns. També és un problema que fa descendir el compliment de les regulacions relacionades amb la construcció, el medi ambient i d'altres, redueix la qualitat dels serveis i infraestructures governamentals i incrementa les pressions pressupostaries sobre el govern. Tot i això, és un incentiu a la inversió en béns tangibles (terrenys, habitatges) abans que en intangibles (educació, investigació), promovent així el creixement d'economies. No obstant, també deteriora l'entorn de les activitats econòmiques, eleva el risc i augmenta la incertesa econòmica, actua com un impost que premia les activitats malicioses dels corruptors però castiga els talents creatius incrementant els seus costos, proveeix de menys recursos i béns públics, a més de menys qualitat, perjudica les bases de la inversió i del creixement econòmic. A més, redueix els ingressos públics al comprometre la capacitat recaptatòria i augmenta la despesa pública improductiva al apujar els costos de les licitacions no competitives, limita la capacitat inversora de l'Estat, empitjora la qualitat del servei per utilització de matèries primes i equips d'inferior qualitat per disminuir costos, distorsiona les operacions dels mercats i priva a la ciutadania els beneficis que se'n deriven i crea mala imatge del país a l'exterior provocant allunyament de les empreses i per tant pèrdua de diners. Seguint en la mateixa línia, incentiva l'evasió fiscal de les empreses, expandeix l'economia informal, assigna ineficaçment els recursos i altera la composició de la despesa pública en greuge d'activitats socialment més rentables com l'educació i la sanitat davant d'altres amb guanys ràpids i fàcils vinculades a les grans operacions urbanístiques. És el cas de projectes públics de difícil justificació econòmica i social per la seva naturalesa i dimensió (grans projectes davant petites necessitats) que no han estat prèviament avaluats amb criteris objectius, com la Ciutat de les Arts i les Ciències de València.

Així mateix, la corrupció genera regulacions ineficaces manipulades per generar rendes, perquè els corruptors només estan disposats a pagar si les rendes són d'accés restringit. Un altre factor que accentua és la desigualtat econòmica: perjudica la distribució equitativa de la renda, perquè desvia recursos en greuge de les classes i grups socials de menors ingressos, encareix els costos d'accés als serveis públics, implica majors càrrecs fiscals i costos públics derivats de

l'evasió fiscal, redueix la despesa social i provoca pèrdues de llocs de treball per un menor creixement econòmic. I a l'inrevés, per a una minoria social de majors ingressos és una font de poder i riquesa.

D'aquesta forma, la corrupció afecta a factors clau com el consum, la inversió i les exportacions. Impedeix el sanejament dels comptes públics, desvia recursos cap a activitats improductives i deteriora el model de desenvolupament de l'economia del país fent-la cada vegada més desigual i insostenible.

2.4.2 Àmbit social

Més enllà de l'important impacte que té la corrupció sobre el desenvolupament econòmic i l'administració política, també té important efecte sobre la societat. Primerament, afavoreix la consolidació de les elits i burocràcies polítiques i econòmiques, de manera que hi ha una revitalització d'una cultura de la corrupció, contribuint així a la seva proliferació. A més, es produeix un creixent abús dels drets humans i en debilita el desenvolupament. Seguidament, quan els poders de l'estat estan en mans de l'elit o existeixen pautes clientelars que generen ineficàcia i arbitrietat en la presa de decisions, a més de reduir-se els ingressos fiscals, s'impedeix que els recursos públics desemboquin en desenvolupament i benestar social. Com s'aprecia a la taula, la despesa en educació i salut per habitant respecte al PIB es redueix de forma important a mesura que augmenta la corrupció.

Variables independents	Variables dependientes			
	Gasto en educación y salud (por habitante)	Gasto en educación y salud (por habitante)	Gasto en educación y salud (% del PIB)	Gasto en educación y salud (% del PIB)
Índice de corrupción	-7,69* (-2,55)	-1,74* (-6,69)	-0,60* (-3,83)	1,63* (3,29)
Logaritmo del PIB (por habitante)	2,18* (2,862)	1,23* (1,972)	0,35 (0,775)	0,44 (0,89)
África	-5,13* (-3,79)		-4,39* (-5,23)	
Asia	-5,33* (-3,69)		-1,12 (-1,24)	
América Latina	-5,28* (-4,88)		-2,34* (-3,44)	
Colonia española		-4,33* (-3,42)		-2,73* (-3,78)
Colonia inglesa		-4,67* (-4,47)		-2,03* (-2,75)
Colonia francesa		-3,68* (-3,20)		-2,37* (-2,27)
R-cuadrado	0,70	0,82	0,73	0,63
Observaciones	74	73	74	74

Il·lustració 11: taula que relaciona la despesa en educació i salut segons el nivell de corrupció en diferents indrets. L'asterisc indica nivells de significativitat del 99%. Estadístics T entre parèntesi. No es mostren els resultats per la constant.

Un segon efecte social clau derivat de la corrupció és el que té sobre el capital social. Això succeeix sobretot a través de xarxes clientelars¹⁰, moltes vegades establertes entre l'Administració pública, les quals provoquen una reducció dels nivells de capital social o de confiança interpersonal entre els ciutadans, a més de reduir el capital social¹¹, el qual té una gran importància per al creixement de la societat. També, com més corrupció, pitjors percepcions i expectatives tenen els agents sobre el mercat i més gran és la desconfiança social. Pel contrari, els ciutadans quan disposen de serveis públics que milloren les seves capacitats d'emprendre activitats socials i econòmiques tendeixen a mostrar més confiança interpersonal, havent-hi així impacte indirecte de la despesa pública sobre el creixement a través de la generació de capital social.

¹⁰ Una xarxa clientelar és un cas de nepotisme amb una estructura jeràrquica on cada element respon davant un superior a qui ha de satisfer mitjançant criteris més personals que professionals.

¹¹ El capital social en termes de societat és la cooperació a llarg termini en la provisió de bens públics i privats a través de xarxes de confiança mútua que té l'objectiu de resoldre el problema de l'oportunisme i millorar la responsabilitat dels poders públics via major supervisió i consciència ciutadana.

2.5 CONTROLS ANTICORRUPCIÓ

Per tal d'evitar la corrupció, hi ha un seguit de figures, controls i institucions que supervisen el funcionament de l'administració pública. N'hi ha tant a nivell local com pot ser un ajuntament com internacional en una coalició de països.

2.5.1 Nivell local

En l'àmbit local, els ajuntaments tenen, bàsicament, dues figures que controlen i supervisen les accions per tal d'evitar que es produeixi cap delictes. Són el secretari i l'interventor, tot i que en ajuntaments petits les dues funcions la fa la mateixa persona. En cas de ser ajuntaments grans, com Vic, hi ha una figura més, que és el tesorero.

En general, es considera que n'hi ha prou amb la seva feina per prevenir qualsevol tipus de problema, a excepció del sr Vila d'Abadal, alcalde de Vic, qui afirma que sembla que és prou però s'ha demostrat que no. També hi ha la creença entre d'altres polítics com el regidor de Vic per ICV o l'alcalde de Masies de Voltregà, que pot ser en ajuntaments grans caldria que hi hagués més figures i que fossin de carrera, és a dir, que hagin fet les oposicions del Ministeri d'Administracions Públiques en comptes de ser persones designades a dit (habilitades).

Secretari

Secretari, que dóna fe pública i l'assessorament legal preceptiu; el control i la fiscalització interna de la gestió econòmicofinancera i pressupostària; i la comptabilitat, tresoreria i recaptació, etc. També, entre d'altres, certifica tots els actes o resolucions de la Presidència i els acords dels òrgans col·legiats decisoris, així com els antecedents, llibres i documents de l'entitat, remet a l'Administració de l'Estat i a la de la comunitat autònoma còpia o extracte de les actes i acords dels òrgans decisoris de la Corporació, autoritza amb les garanties i responsabilitats inherents, les actes de totes les licitacions, contractes i documents administratius anàlegs en què intervingui l'entitat i porta i custodia el registre d'interessos dels membres de la Corporació i l'inventari de béns de l'entitat.

Interventor

L'interventor fiscalitza tots els actes de les entitats locals i dels seus organismes corresponents que donin lloc al reconeixement i liquidació de drets i obligacions o despeses econòmiques, els ingressos i pagaments que d'ells es derivin, i la recaptació, inversió i aplicació, en general, dels cabals públics administrats, amb la finalitat que la gestió s'ajusti a les disposicions aplicables en cada cas. Així doncs, és el control intern econòmic, tot i que últimament les seves funcions s'han vist reduïdes.

També té per funció la intervenció crítica o prèvia de qualsevol acte, document o expedient susceptible de produir drets o obligacions econòmiques o que provoquin moviment de fons o valors, la intervenció formal i material de la ordenació de pagaments i la intervenció i comprovació material de les inversions i de l'aplicació de les subvencions. De la mateixa forma, ha d'efectuar el control financer, que té per objecte comprovar el funcionament en el aspecte econòmic financer dels serveis de les entitats locals, dels seus organismes autònoms i de les societats mercantils dependents, i informar sobre l'adequada presentació de la informació financera, del compliment de les normes i directrius que siguin d'aplicació i del grau d'eficàcia i eficiència en la consecució dels objectius previstos; el control financer es realitza per procediments d'auditoria, tal com les empreses, d'acord amb les normes del sector públic, i el control d'eficàcia, el qual té per objecte la comprovació periòdica del grau de compliment dels objectius, així com l'anàlisi del cost de funcionament i rendiment dels respectius serveis o inversions.

Tresorer

La tresoreria de les entitats locals està constituïda pels recursos financers de l'entitat local, ja siguin diners, valors o crèdits, per operacions tant pressupostàries com extra pressupostàries, i la disponibilitat de la tresoreria i les seves variacions estan subjectes a intervenció i al règim de comptabilitat pública.

Les seves funcions són recaptar els drets i pagar les obligacions, ser fidel al principi d'unitat de caixa, mitjançant la centralització de tots els fons i valors

generats per operacions pressupostàries i extra pressupostàries i distribuir en el temps les disponibilitats dineràries per satisfer puntualment les obligacions, respondre dels avals contrets, entre d'altres. En cas que siguin entitats locals de més de 500.000 habitants, totes aquestes funcions les exerceix la Unitat Central de Tresoreria.

2.5.2 Nivell nacional i estatal

Pel que fa a nivell nacional i estatal, hi ha diverses institucions que supervisen la situació. Entre les més rellevants a Catalunya hi ha l'Oficina Antifrau, la Sindicatura de Comptes i el Síndic de Greuges, i a Espanya la Fiscalía Anticorrupció i Hisenda Pública.

Oficina Antifrau de Catalunya (OAC)

És una institució independent del govern amb personalitat jurídica pròpia creada el 2008 que treballa teòricament des de la més estricta neutralitat política per enfortir la integritat del sector públic de Catalunya evitant la corrupció i investigant

les conductes corruptes. Vetlla perquè l'actuació dels poders públics i dels seus representants sigui coherent amb valors ètics, i el control de la seva activitat correspon al Parlament de Catalunya, legitimant-la així i garantint-ne la independència. Aquesta preveu la corrupció impulsant l'establiment,

Il·lustració 12: logotip de l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC).

implementació i modificació dels corresponents marcs normatius i promovent valors socials que dificultin, tant l'aparició com l'acceptació acrítica i resignada dels actes de corrupció i d'aquells que exhibeixen comportaments contraris a la integritat, ja sigui en el sector públic, ja sigui en el privat. També està destinada a investigar els casos de corrupció per sotmetre al coneixement de les autoritats administratives competents, del Ministeri Fiscal i de l'autoritat judicial que correspongui aquells fets o conductes que s'han notificat i que siguin susceptibles a sancions administratives o condemnes penals. Tanmateix, és una institució on

competent per intervenir en els casos de frau tributari i mercantil, en les relacions societàries, les que tenen lloc entre empreses i particulars o en els assumptes privats que deriven del comerç i el consum i tampoc pot complir funcions que corresponguin a l'autoritat judicial ni al Ministeri Fiscal, ni pot indagar sobre fets que siguin ja objecte de les seves investigacions.

Irònicament, l'any 2011 va ser imputat el director d'Anàlisi de l'OAC, Carles Quílez, per suposats delictes de suborn i revelació de secrets. Segons fonts judicials, Quílez va estar imputat per alertar un confident policial vinculat presumptament a una trama de corrupció en la que el mateix jutge que el va citar a declarar tenia imputats a mossos d'esquadra, guàrdies civils i urbans i agents del Cos Nacional de Policia. En la seva

Il·lustració 13: Carles Quílez, director d'Anàlisi de l'OAC el 2011 i imputat per corrupció.

declaració judicial, el confident va implicar a Quílez per haver-lo alertat que estava sent objecte d'una investigació policial i tenia el telèfon punxat. També, essent periodista, havia rebut suborns com una motocicleta, però al no exercir en el moment càrrec públic no es va considerar suborn. Així doncs, l'any 2011 el segon a bord de la Oficina Antifrau de Catalunya va ser imputat per corrupció. Tanmateix, al cap de poc temps, finalment va dimitir.

Sindicatura de Comptes de Catalunya

La Sindicatura de Comptes és una institució de la Generalitat de Catalunya, amb personalitat jurídica pròpia, creada el 1984 (tot i que els seus orígens es remunten al

Il·lustració 14: logotip de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

segle XIII) que està emparada per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i depèn del Parlament de Catalunya. Aquest li delega les funcions que porta a terme, amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostaria. Així, és un òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica, financera i comptable i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

Entre les seves funcions principals, cal destacar que fiscalitza els comptes de la totalitat d'ingressos i despeses del sector públic català, examina els comptes generals del sector públic que formen anualment les administracions que l'integren i avalua el grau de compliment assolit per les entitats subjectes a fiscalització respecte els seus objectius pressupostaris i fa recomanacions sobre les possibles pràctiques per millorar la gestió pública. També fiscalitza la comptabilitat dels processos electorals l'àmbit dels quals es circumscriu a Catalunya, de la mateixa forma que la comptabilitat i l'activitat econòmica i financera dels partits polítics, les federacions i les agrupacions electorals que participen en aquests processos, fiscalitza les associacions i fundacions sotmeses al protectorat de la Generalitat i vinculades a partits polítics amb representació al Parlament i col·labora amb el departament competent en matèria de corporacions locals en el disseny d'actuacions formatives amb relació a la documentació que s'ha de lliurar a la Sindicatura de Comptes, entre d'altres.

Així doncs, la Sindicatura de Comptes és un òrgan de control amb plena autonomia que fiscalitza la gestió econòmica i financera de les entitats públiques, verifica el respecte de la legalitat i avalua l'eficiència i l'eficàcia de les seves operacions; du a terme el control extern, perquè actua amb independència dels governs i seu àmbit competencial abasta tot el sector públic de Catalunya, és a dir, l'Administració de la Generalitat, l'Administració local i tots els ens que en depenen.

Sindicatura de Greuges de Catalunya

La Sindicatura de Greuges és una institució de la Generalitat de Catalunya que té per missió garantir el dret de totes les persones a una bona administració governamental, la qual cosa fa atenent les queixes de les persones que es trobin desamparades davant l'actuació o omissió de les administracions. L'Estatut d'Autonomia estableix que les seves funcions són protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen tant la Constitució Espanyola com l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Il·lustració 15: logotip del Síndic de Greuges.

Entre les seves funcions principals, cal destacar que supervisa l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen, la de les empreses privades que gestionen serveis públics o porten a terme activitats d'interès general o universal o activitats equivalents i la de les altres persones amb un vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen.

El síndic o síndica és escollit pel Parlament de Catalunya per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres per un temps de nou anys. Ha de portar a terme les seves funcions de forma imparcial i independent, i és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions i és inamovible, només podent ser destituït i suspès per les causes establertes per la llei. Actualment, i des del 2004, el síndic és Rafael Ribó i Massó.

Així doncs el síndic vetlla perquè es respectin els drets de les persones. Drets que afecten diversos col·lectius i àmbits d'actuació, i que defineixen la societat en què vivim. Els drets socials són els que afecten especialment els col·lectius més vulnerables: gent gran, immigració, protecció dels infants, exclusió social o sistema penitenciari. Aquests són alguns dels àmbits d'actuació prioritaris del Síndic, sobretot a l'hora d'iniciar actuacions d'ofici i elaborar informes i estudis de treball per defensar els drets de les persones més necessitades.

Altres drets socials i econòmics, com ara els relacionats amb la sanitat, l'educació, l'habitatge, el medi ambient o l'accés laboral, també ocupen una bona part de la tasca del Síndic. Els drets civils i polítics, que afecten qüestions com ara la seguretat ciutadana, l'exercici de la democràcia, la participació i la política lingüística, els drets de solidaritat i el dret a una bona administració tanquen el bloc principal de queixes que tramita la institució.

Fiscalia Anticorrupció

La Fiscalia Anticorrupció és una Fiscalia Especial integrada en el Ministeri Fiscal espanyol i dependent de la Fiscalia General de l'Estat. Amb el nom oficial de Fiscalia Especial contra la Corrupció i la

Il·lustració 16: inscripció a l'exterior de la Fiscalia Especial contra la Corrupció i la Criminalitat Organitzada.

Criminalitat Organitzada, té competències en tot el territori estatal, investiga tots els processos d'especial transcendència relatius als delictes econòmics o altes comesos per funcionaris públics en l'exercici dels seus càrrecs relacionats amb el fenomen de la corrupció. També assumeix la investigació dels delictes econòmics comesos per grups organitzats, a excepció d'aquells que siguin competència específica de la Fiscalia Antidroga o de la Fiscalia de la Audiència Nacional. D'acord amb l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, aquesta fiscalia practica diligències d'investigació de l'article cinc de l'Estatut i intervé directament en processos penals. Actualment la fiscalia està encapçalada per Antonio Salinas Casado i la Tinent Fiscal és Belén Suárez Pantín.

Dins les seves competències entren: delictes contra Hisenda Pública, contra la seguretat social i de contraban; delictes de prevaricació; delictes d'abús o us indegut d'informació privilegiada, malversació de caudals públics, frau i exaccions il·legals, delictes de tràfic d'influències i suborn, negociació prohibida als funcionaris, defraudacions, insolvències punibles, alteració de preus en concursos i subhastes públiques, delictes relatius a la propietat intel·lectual i industrial, al mercat i als consumidors, delictes societaris, blanqueig de capital i conductes afins a la receptació a excepció de quan està relacionat amb tràfic de drogues o terrorisme (llavors és competència d'unes altres Fiscalties Especials), delictes de corrupció en transaccions comercials internacionals, delictes de corrupció del sector privat, delictes connexos amb les anteriors i la investigació de tot tipus de negocis jurídics, transaccions o moviments de béns, valors o capitals, fluxos econòmics o actius patrimonials relacionats amb l'activitat de grups delictius organitzats o relacionats amb delictes (sempre que no siguin en relació amb tràfic de drogues o terrorisme).

Carlos Castresana, exfiscal de la Fiscalía Anticorrupció, afirma que actualment les instruccions són massa llargues i difícils, perquè com més temps passa, més difícil és que hi hagi una sentència condemnatòria. Així doncs s'hauria de dotar de més mitjans per tal de millorar l'eficiència dels jutges i fiscals i agilitzar la tramitació de les causes. Aquestes són unes mesures imprescindibles per tal de millorar el sistema, mesura amb que també hi estan d'acord múltiples polítics. Entre ells Tornafoch, que afirma que s'ha d'informatitzar i tecnificar el sistema, i Prat, que remarca la utilitat de les noves tecnologies.

Tribunal de Comptes

El Tribunal de Comptes és l'òrgan col·legiat encarregat de fiscalitzar els comptes i de la gestió econòmica de l'estat espanyol i del sector públic. Exerceix el control extern de l'activitat econòmicofinancera del sector públic estatal, autonòmic i local, així com de la comptabilitat dels partits polítics. Tots els membres del Tribunal de

Il·lustració 17: inscripció a l'exterior del Tribunal de Comptes Espanyol.

Comptes són nomenats pel poder legislatiu, sis pel Congrés dels Diputats i sis pel Senat, mitjançant votació per majoria de tres cinques parts de cadascuna de les cambres, per un període de 9 anys. Les seves accions són independents, però el seu nomenament està íntimament lligat amb els poders polítics.

Té dues funcions bàsiques: la fiscalització externa i permanent de l'activitat econòmicofinancera del sector públic i l'enjudiciament de la responsabilitat comptable en que incorrin els que tinguin a càrrec el maneig de caudals o efectes públics.

La funció fiscalitzadora comprèn el control de la regularitat i el control operatiu, és a dir, el control de la legalitat, comprovant que la gestió de les finances públiques sigui dins els marcs de les normes legalment aplicables, i al control financer, la finalitat del qual és constatar si els estats comptables s'adeqüen als principis i normes comptables d'aplicació i permeten emetre una opinió fundada sobre la seva representativitat de la situació patrimonial i financera així com dels resultats

derivats de l'activitat desenvolupada per l'entitat i en l'exercici econòmic al qual es fa referència. Per altra banda, el control operatiu té com finalitat l'avaluació total o parcial de la gestió de l'activitat econòmicofinancera de l'entitat a fiscalitzar, atenent a l'organització i procediments implantats i comprovant la seva adequació als principis d'economia, eficiència i eficàcia.

D'altra banda, la funció jurisdiccional té lloc quan existeix responsabilitat comptable, la qual hi és quan hi ha la concurrència dels següents elements: només poden incórrer en responsabilitat comptable que tinguin al seu càrrec el maneig de cabals o fons públics; el detriment dels fons públics s'ha de desprendre dels comptes, en sentit ampli, que s'hagin de retre; hi ha d'haver una infracció de les normes reguladores del règim pressupostari, comptable o de subvencions aplicable; i el responsable ha d'haver incorregut en dol, culpa o negligència greus.

Els òrgans que exerceixen la jurisdicció comptable són els consellers de la Secció d'Enjudiciament, generalment en primera instància, i la Sala de Justícia del Tribunal de Comptes, que coneixerà en segona instància d'aquells procediments que determina la LFTCu¹².

Hisenda Pública i els corresponents inspectors

Hisenda Pública és el conjunt d'òrgans de l'administració d'un Estat encarregats de fer arribar els recursos econòmics a les arques del mateix, així com als instruments amb els quals l'Estat gestiona i recapta els tributs, englobant tant els ingressos com les despeses, la qual cosa suposa tant la planificació dels tributs i demés ingressos de l'estat, per exemple loteries o sancions, com l'elaboració dels Pressupostos Generals de l'Estat per la seva aprovació per l'òrgan corresponent. Hisenda Pública depèn del Ministeri d'Hisenda i Administracions públiques, i dins els seus treballadors hi ha els anomenats Inspectors d'Hisenda la funció dels quals és assegurar que no s'evadeixen impostos.

¹² LFTCu és l'abreviació per a la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes espanyol.

Dins les seves competències entra la despesa pública (Llei de Wagner¹³, burocràcia i anàlisi cost benefici), els ingressos públics i la corresponent teoria de la imposició (impostos, imposició òptima, incidències, elusions i previsions fiscals, Corba de Laffer¹⁴ i copagament) i el deute públic (pressupost públic, política fiscal i dèficit pressupostari).

Donada la situació que hi hagi una denúncia formal i que el propi Ministeri d'Hisenda ho autoritzi expressament, llavors l'Oficina de Conflictes i Interessos entrarà en joc. Supervisarà l'aplicació de les disposicions jurídiques sobre la publicitat del patrimoni, detectarà possibles infraccions, obrirà procediments disciplinaris i proposarà sancions que hauran d'aplicar les institucions en les que treballa el càrrec en qüestió. Tot i això, és part del Ministeri d'Hisenda, sent dependent i sense autonomia pressupostaria, deixant al marge la garantia d'imparcialitat per les verificacions dels béns i interessos dels càrrecs públics.

2.5.3 Nivell internacional

Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO)

El GRECO és la institució anticorrupció del Consell d'Europa amb seu a Estrasburg, França, establert el 1999 com un acord parcial ampliat per disset estats membres del Consell d'Europa. Tot i això, actualment està també obert a estats no europeus, i consta de quaranta nou membres, incloent dos membres estats no membres del Consell d'Europa: Estats Units i Bielorússia. Des del 2010, tots els membres del Consell d'Europa són també part del GRECO.

Il·lustració 18: logotip del Grup d'Estats contra la Corrupció.

Aquesta institució va ser fundada amb la intenció de lluitar contra la corrupció a nivell tant nacional com internacional, i, per a tal efecte, vetlla pel compliment de les normes establertes en els vint principis rectors de lluita contra la corrupció i en dos Convenis del Consell d'Europa (el Conveni de Dret Civil sobre la Corrupció i el

¹³ La Llei de Wagner s'enquadra dins de les teories sobre el creixement de la despesa pública, dins les que expliquen tal creixement basant-se en la demanda de la despesa pública

¹⁴ La Corba de Laffer representa la relació existent entre els ingressos fiscals i els tipus impositius, mostrant com varia la recaptació fiscal al modificar els tipus impositius.

Conveni de Dret Penal sobre la Corrupció). L'avaluació del seu compliment es porta a terme mitjançant un procediment dinàmic d'avaluació mútua, l'objectiu del qual és la identificació de llacunes existents en les polítiques nacionals anticorrupció i la proposta de reformes legislatives i institucionals. Les avaluacions es divideixen en rondes que comprenen la visita al país, l'elaboració dels informes amb les recomanacions del GRECO i la presentació per part del país avaluat d'un informe de compliment de les recomanacions formulades.

La Quarta Ronda d'Avaluació del GRECO, iniciada el 1 de Gener del 2012, tracta sobre la prevenció de la corrupció respecte a parlamentaris, jutges i fiscals, i el desembre de 2013 va aprovar l'informe d'avaluació d'Espanya. Tanmateix, va fer diverses objeccions:

- Aclarir el concepte de funcionari públic estranger en relació a la corrupció activa de funcionaris estrangers i d'organitzacions internacionals, així com criminalitzar el suborn passiu.
- Revisar l'article 422 del Codi Penal pel que fa al suborn de jurats i àrbitres per assegurar la seva penalització en línia amb el Protocol Addicional al Conveni Penal sobre la Corrupció.
- Criminalitzar el suborn i abús d'autoritat en el sector privat, com diuen els articles 7 i 8 del Conveni.
- Criminalitzar el tràfic d'influències actiu com a delictes principals.
- Reduir dràsticament els vincles entre partits polítics i la banca, especialment en referència a les caixes d'estalvis i cita al Tribunal de Comptes per senyalar que en el 2012 el deute total dels partits polítics amb entitats financeres era de 224 milions d'euros.
- Pel que fa a finançament de partits, prendre mesures adequades per tal de garantir que els préstecs concedits als partits no s'utilitzin per evitar les regulacions havent no només de revelar les condicions dels préstecs al Tribunal de Comptes i Banc d'Espanya, sinó publicar els detalls en les seves respectives pàgines web.
- Adoptar mesures per augmentar la transparència dels ingressos i la despesa dels partits polítics a nivell local i d'entitats relacionades o sota el control de partits polítics.

- Verificar les dades de patrimoni que es publiquen.
- Establir un format comú per els comptes per tal de garantir que la informació sigui coherent i comparable en la major mesura possible tant en el temps com entre partits.
- Falta d'independència de la Oficina de Conflictos i Interessos, tot i que en celebra l'existència.
- Millorar el sistema d'auditoria interna dels partits polítics per tal de garantir la independència d'aquest tipus de controls, ja que la llei no només requereix la presentació dels informes d'auditoria dels partits al Tribunal de Comptes, sinó també l'obligació dels partits d'implementar mecanismes de control intern, de manera que s'han d'establir dispositius sancionadors si no es compleixen els requisits.
- Desenvolupar codis de conducta exhaustius en els càrrecs electes a nivell central, regional i local, amb l'adequada rendició de comptes i instruments sancionadors de les possibles violacions dels codis.
- Millorar les pràctiques en contractació pública, realitzant una avaluació independent dels grans contractes d'obres públiques i de les decisions de planificació urbana conclosos durant un període de referència.
Definir les infraccions de les normes de finançament dels partits i introduir sancions efectives, proporcionades i dissuasòries, ampliant la gamma sancionadora disponible tant en l'àmbit d'aplicació com a totes les persones o entitats, inclosos donants individuals.
- Reforçar els organismes de control, com la capacitat del Tribunal de Comptes central i d'organismes similars.

Conclou l'informe encoratjant a les autoritats que difonguin la informació a més de prestar més atenció a la dimensió de la corrupció, especialment en l'àmbit de tràfic d'influències, la transparència en el finançament dels partits (sobretot a nivell local) així com establir mecanismes de control intern i reforçar el règim sancionador.

Transparència Internacional

Transparència Internacional (TI) és una organització no governamental (ONG) a escala universal que es dedica en la seva totalitat a combatre la corrupció. Aquesta institució congrega a la societat civil, al sector privat i als governs. També impulsa campanyes de conscienciació sobre els efectes de la corrupció, promou l'adopció de reformes, l'establiment de convencions internacionals sobre la matèria, encoratja l'adhesió a les mateixes i

Il·lustració 19: logotip de Transparència Internacional.

posteriorment observa la implementació de dits acords per part dels governs, corporacions i empreses. De la mateixa forma, a nivell nacional els capítols de TI actuen promovent major transparència i la materialització del principi de rendiment, així que monitoritza l'actuació d'algunes institucions claus i exerceix pressió per a l'adopció de mesures necessàries.

Segons el Baròmetre Global sobre la Corrupció realitzat al 2013 per la ONG Transparència Internacional, la percepció dels espanyols sobre la corrupció afecta majoritàriament als partits polítics i al Parlament, però la situació millorà lleugerament en el 2014. Tot i això, s'afirma que la millora no és significativa, i que la corrupció a Espanya és un fenomen històric a més de ser molt estructural, sistemàtica. No és cosa d'un partit o una província, sinó que està impregnada en diferents estaments de la societat, per tant la solució requereix molts compromisos i esforços.

ONU Anticorrupció

La Organització de les Nacions Unides també promou mesures per combatre eficientment la corrupció, facilitar la cooperació internacional, promoure la integritat, etc. Realitzà una convenció a Mérida (UNCAC, United Nations Convention Against Corruption) el desembre del 2003 i entrà en vigor el 2005. Compta amb 126 estats membres i els seus objectius són adoptar mesures per prevenir i combatre més eficaç i eficientment la corrupció així com el enfortiment de les normes existents, fomentar la cooperació internacional així com la assistència tècnica en la prevenció i la lluita contra la corrupció i promoure la

integritat, la obligació de rendir comptes i la deguda gestió dels assumptes i béns públics. Així, la Convenció reconeix que una funció pública eficient i transparent és la base d'un bon govern i indica que per tal d'evitar els efectes nocius de la corrupció, és indispensable que les seves normes siguin aplicables també al sector privat i s'involucri a la societat en el disseny i implementació d'estratègies en la matèria.

2.6 CASOS DESTACATS

La corrupció política ha sortit a la llum a través de nombrosos casos implicats en variats àmbits i nivells, i amb la implicació de la majoria de partits existents a Espanya.

Espanya

Hi ha un nombre important de casos en aquest estat, entre ells:

- Cas Nóos: cas de presumpta corrupció derivat del Palma Arena, al ser encausats els dirigents de l'Institut Nóos, Iñaki Urdangarin i Diego Torres. Els càrrecs imputats per la Fiscalia Anticorrupció són malversacio, frau, prevaricació, falsedat i blanqueig de capitals.
- Cas Bárcenas: cas judicial on Luis Bárcenas és investigat en el seu càrrec com a tresorer del PP pel seu paper en el finançament del partit, el qual està implicat en gran part en el cas
- Cas Gürtel: Francisco Correa Sanchez anà a presó preventiva per una trama de corrupció en la qual presumptament portà a terme suborn, tràfic d'influències, blanqueig de capitals, frau fiscal, associació il·lícita i falsificació documental.
- Cas Targetes opaques: els consellers de Caja Madrid i Bankia disposaren cadascú d'una targeta "Visa Black", destinada a fortunes multimilionàries, on durant anys hi ha hagut càrrecs personals valorats en centenars de milers d'euros amb càrrec als comptes de la caixa d'estalvis, a més de no ser declarats a Hisenda.

Catalunya

- Cas Pretòria: suposats delictes de suborn, corrupció urbanística i blanqueig de diners per part de l'exalcalde de Santa Coloma de Gramenet Bartomeu Muñoz, l'exregidor d'Urbanisme Manuel Dobarco, l'exconseller de Finances de la Generalitat de Catalunya Macià Alaverda, l'exsecretari general de la Presidència Lluís Prenafeta i l'exdiputat Luis Andrés García Saez.
- Cas Pujol: Jordi Pujol va dipositar a paradisos fiscals diners presumptament procedents d'una herència no declarada. El cas també engloba el seu fill, Oleguer Pujol, per blanqueig de capitals.
- Cas Pallerols: finançament il·legal de UDC, condemnats Fidel Pallerols i Lluís Vicenç i Gavalrà per haver desviat subvencions de la Conselleria de Treball de la Generalitat de Catalunya per al finançament del partit.
- Cas Millet: malversació de Fèlix Millet i Tussell, president de l'Associació Orfeó Català - Palau de la Música, amb la implicació d'algun dels seus col·laboradors, que incloïa el finançament irregular de CDC.

2.7 DESAFECCIÓ POLÍTICA

La desafecció política és el sentiment subjectiu d'ineficàcia, cinisme i falta de confiança en el procés polític, polítics i institucions democràtiques que generen distanciament i alineació però sense qüestionar la legitimitat del règim polític.

Fa pocs mesos, la Comissària Europea de Justícia donava a conèixer, en un informe sobre la corrupció a Europa, que hi havia diversos països on més del 90% de la població pensava que la corrupció era generalitzada. Cecilia Malmstrom, Comissària d'Interior de la UE, senyalava que la corrupció era en gran part la causant de tal dada, ja que aquesta fa minvar la confiança dels ciutadans en les institucions democràtiques i en l'Estat de Dret, causa danys a l'economia i priva als Estats d'uns necessaris ingressos. Aquest mateix informe calcula que els corruptes s'emporten el 25% de la contractació pública, de manera que és justificable que els ciutadans desconfiïn i que busquin en noves opcions polítiques la solució als seus problemes.

Actualment la insatisfacció amb el govern del PP arriba al 70%, amb els partits en general 90% i amb la situació econòmica també és del 90%, així, la insatisfacció amb la democràcia és del 70%, percentatge més alt des de la Transició. El descontentament no sol afectar a la legitimitat democràtica, que segueix estant alta fins i tot entre els que estan patint més degut a la crisi. Realment la desafecció és conjuntural, havent provocat un important desinterès, indiferència i avorriment tediós cap a la política.

La desafecció política per la degradació de la imatge dels polítics professionals i la pèrdua de confiança en les institucions també ha augmentat entre els joves espanyols, segons una investigació que analitza com la crisi ha modificat els valors dels joves espanyols des de 2008. Segons afirma aquest estudi s'ha instal·lat una clara desconfiança en les institucions, amb unes baixes expectatives de futur i una gran necessitat de defensar les coses pròpies, que troben en risc. No creuen en el sistema actual, mentider perquè els ha fallat a la hora de complir amb la seva part del contracte social. També sembla que hi ha una forma radicalment diferent d'entendre la política amb una progressiva i important degradació de la imatge dels polítics professionals (partits, sindicats, administracions...), doncs sembla que no es preocupen pel jovent a més de ser la imatge de la degradació social a través de la corrupció i la impunitat. Tot i això, l'estudi assenyala que des del fenomen Podem la política es valora més i creixen les aptituds més implicades i obertes en la participació col·lectiva, i es veu com una resposta als problemes.

També, segons el catedràtic Joan Francesc Pont, la impunitat que presenten els corruptes al destapar-se casos de corrupció on hi ha grans trames de frau també crea desafecció fiscal, allunyant a la població del necessari sistema tributari. Però la crisi econòmica pot estar canviant aquesta situació de desafecció. Hi ha indicis que l'interès per la política s'ha incrementat en alguns punts, de la mateixa manera que per activitats de protesta. També s'ha notat amb el fenomen Podem i CUP i el procés d'independència de Catalunya.

2.8 SOLUCIONS I ALTERNATIVES

La corrupció és un problema que afecta a la societat i està molt arrelat. Primerament hi hauria d'haver un canvi de mentalitat, doncs, com afirma l'alcalde de Vic, i fer el canvi des de la base, com opina l'alcalde de Masies de Voltregà. Per molts canvis que es facin en l'administració, si la corrupció és en les persones, no hi haurà gaires canvis, ja que aquestes modificacions no seran portades a terme de forma efectiva.

Per començar, han de retornar els valors que a altres països, com els del nord, no han desaparegut. Empatia social, solidaritat, honestedat. Abans d'entrar en la política, s'ha d'analitzar el comportament humà. Espanya és un país on gairebé no hi ha empatia social ni respecte per gaires normes: només es tenen en compte quan hi ha control. Si una persona té la possibilitat de saltar-se una cua sense que li passi res, probablement ho farà, i si té la possibilitat de córrer més en una carretera sense que li passi res, ho farà. Aquest és un esperit poc social, un pèl egoista, el qual s'estén a la política. Hi ha massa gent que s'acaba lucrant a la política, i al sortir a la llum, és quan entra en joc la desafecció. En el moment que es paguen impostos i no es veuen els resultats esperats, perquè es destinen a afers innecessaris o directament ni arriben al destí, és quan es comença a concebre una idea d'inutilitat en referència a la política. Llavors la ciutadania és mostra reticent a aportar res a la política, ni en forma de diners (evitant impostos) ni en forma de vot, i s'entra en un cercle viciós. Tanmateix, aquests valors consubstancials en les societats del sud, que acaben en menyspreu per la política o evitant impostos, no necessàriament provoquen un canvi en els polítics corruptes. Més aviat agreuja la situació de la societat, i, aquests, aconsegueixen més llibertat per actuar.

D'aquesta manera, s'ha d'acabar amb aquesta situació: canviar la mentalitat a gran escala i tornar als orígens. La política és una activitat noble l'existència de la qual es deu als ciutadans i està enfocada als ciutadans. S'ha de promoure valors com l'empatia social, la solidaritat i l'honestedat. A més, s'ha de donar especial rellevància als nens, perquè tinguin aquests principis des de petits, i, així, canviar la societat, ja que una alteració en els fonaments altera tota l'estructura. També hi

ha d'haver la concepció de l'Estat no com a enemic, sinó com a part de la societat, que només existeix perquè aquesta el necessita: tots som l'Estat. Així doncs, un cop hi ha hagut un canvi de mentalitat, hi ha d'haver un canvi en l'administració.

2.8.1 Mesures

Sovint es fa referència a la transparència com a mecanisme per evitar la corrupció, i ho és, però no és suficient. Hi ha moltes mesures que es poden posar a la pràctica per a evitar la corrupció dins la societat política a qualsevol nivell.

Entre d'altres, mecanismes que podrien ser efectius serien els següents:

- Transparència en totes les accions de qualsevol entitat pública o privada relacionada amb l'Administració.
- Limitar el monopoli.
- Reduir la discrecionalitat amb la que poden prendre certes decisions els funcionaris.
- Partits polítics:
 - Mecanismes interns de control eficaços per tal de detectar irregularitats o corrupcions sense que hi hagi una denuncia formal, és a dir, establir un procediment normalitzat d'auditoria interna en els partits.
 - Publicació a Internet dels comptes anuals detallats dels partits polítics i de les entitats vinculades, amb el degut desglossament orgànic i geogràfic dels ingressos, despeses i béns patrimonials.
 - Publicació a Internet pel Tribunal de Comptes del seu informe d'auditoria anual dels partits polítics.
 - Publicació obligatòria dels préstecs que han rebut els partits, així com la prohibició de la seva condonació per les entitats financeres.
 - Prohibició de les donacions als partits, o a les seves fundacions procedents d'empreses sotmeses a llicències, regulació o subvencions públiques.
 - Prohibició a les fundacions dels partits rebre ajudes o donacions d'aquelles persones jurídiques que no poden donar als partits polítics.

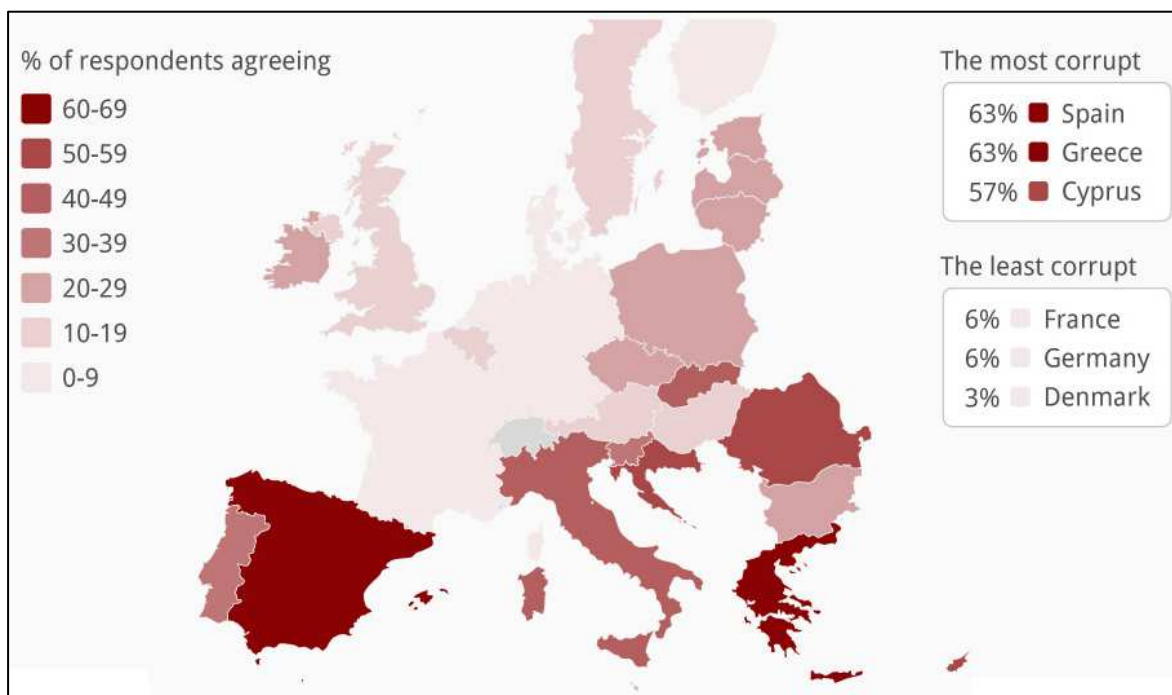
- Tipificar jurídicament el delictes de finançament il·legal dels partits.
- Obligatorietat de fer pública la situació de fallida econòmica quan un partit tingui aquesta situació.
- Més transparència i democràcia electoral, per aconseguir processos electorals més transparents i participatius:
 - Llistes obertes dins els partits, ja que aquests s'han de deure més als ciutadans i menys als seus superiors, i així es poden excloure candidats.
 - No admetre la inclusió de processats o investigats per corrupció en les llistes electorals o que hi hagi la obligació de fer pública tal circumstància a la llista.
 - Publicar el currículum dels candidats
 - Controlar estrictament el compliment dels límits de la despesa electoral i sancionar-ne l'incompliment.
- Qualsevol condemna per delictes de corrupció vagi associada a la inhabilitació efectiva per l'exercici de càrrecs públics.
- Establir un límit de mandats en els càrrecs polítics.
- Canviar la legislació per limitar els privilegis jurídics i judicials dels aforats.
- Limitar la concessió d'indults pels Govers, excloent en tots cas els delictes per corrupció.
- Augmentar els mitjans del sistema judicial per agilitzar-lo i així augmentar la capacitat dissuasòria de les penes.
- Agilitzar la burocràcia per què els controls no es facin tan pesats que es vulguin evitar.
- Augmentar la pena per corrupció tant pels contractats com pels contractants.
- Desenvolupar més els centres de conciliació per a evitar les possibles oportunitats de corrupció en el poder judicial.
- Combatre de manera especialitzada i concentrada la corrupció en focus distingits.
- Augmentar el poder dels funcionaris que controlen els polítics.
- Agrupar els municipis: més tamany, menys clientelisme.
- Augmentar la cooperació i la responsabilitat de les empreses.

- Necessitat d'una llei de protecció jurídica a tots aquells ciutadans denunciants de possibles casos de corrupció.
- Modificació de la Llei Orgànica del Tribunal de Comptes per despolititzar en la màxima mesura el tribunal, designant els seus consellers per criteris tècnics, de mèrit i capacitat i per reduir el nombre de consellers del tribunal.
- Reforma de la elecció del Consell General del Poder Judicial i del nomenament de jutges en càrrecs superiors, establint límits a la seva designació pels partits polítics.

Hi ha un gran ventall de reformes globals, legals, de control i administratives per tal de prevenir la corrupció. De fet, pel que fa a transparència, ja hi ha diverses lleis, però la qüestió està en aplicar-les. A partir d'aquí, al començar a aplicar els controls de forma àgil, la corrupció baixarà en grans nivells. Tot i això, és un problema molt arrelat, així que hi ha molta dificultat pel que fa la seva eradicació.

2.8.2 Models nòrdics

Els països nòrdics (Suècia, Finlàndia i Noruega), amb democràcies més fermes i nivells de cultura més alts, gaudeixen d'un alt nivell de vida amb un model d'estat que ha donat grans resultats. Amb una política laboral més aviat flexible caracteritzada per una alta despesa pública en protecció social, mercats laborals relativament poc regulats i forts sindicats, estan dins de les economies més competitives del món, tenen un creixement per sobre de la mitjana europea i mantenen l'atur a nivells bastant baixos. A més, tenen una forta tradició democràtica i una gran educació. Per tant, la lògica no dictaria seguir-ne l'exemple? No necessàriament. No hi ha dubte que sempre hi ha hagut diferències entre el nord i el sud. El primer tendeix a la seriositat mentre que el segon tendeix a la passió. El treball contra la mandra. Aquesta dicotomia és palesa en la nostra organització política a qualsevol nivell, segons afirmen tant l'alcalde de Manlleu com el de Masies: Finlàndia oposada a Espanya, Catalunya a Andalusia. Per aquesta raó, la diferència de tamany, i moltes d'altres, tot i la referència que són els països nòrdics en afers com la corrupció, imitar el seu model d'estat probablement no funcionaria.

Il·lustració 20: mapa d'Europa segons el % de respostes afirmatives a la pregunta "Estàs afectat personalment per la corrupció en la teva vida diària?".

Tanmateix, tot i no poder integrar al 100% el seu model d'estat, hi ha coses molt positives que sí poden ser portades a models més meridionals. Com a recolliment de diversos punts interessants de diversos països, hi ha:

- Transparència total: qualsevol persona pot saber totes les decisions preses pel funcionariat.
- Transparència total en els comptes dels ciutadans: es poden saber quins són els ingressos declarats de totes les persones del país.
- Els partits tenen personalitat jurídica plena, tenint així responsabilitats penals.
- El tresorer i el president d'un partit no poden tenir funcions semblants en cap fundació política propera al partit.
- Els comptes anuals s'han de presentar firmades pel tresorer i el màxim responsable del partit acompanyades d'una auditoria externa davant la presidència del Parlament, el qual pot reclamar informació, aclariments o una nova auditoria. A partir d'aquests comptes s'emeten informes cada dos anys sobre l'evolució del finançament dels partits.
- Els congressos es celebren almenys cada dos anys.

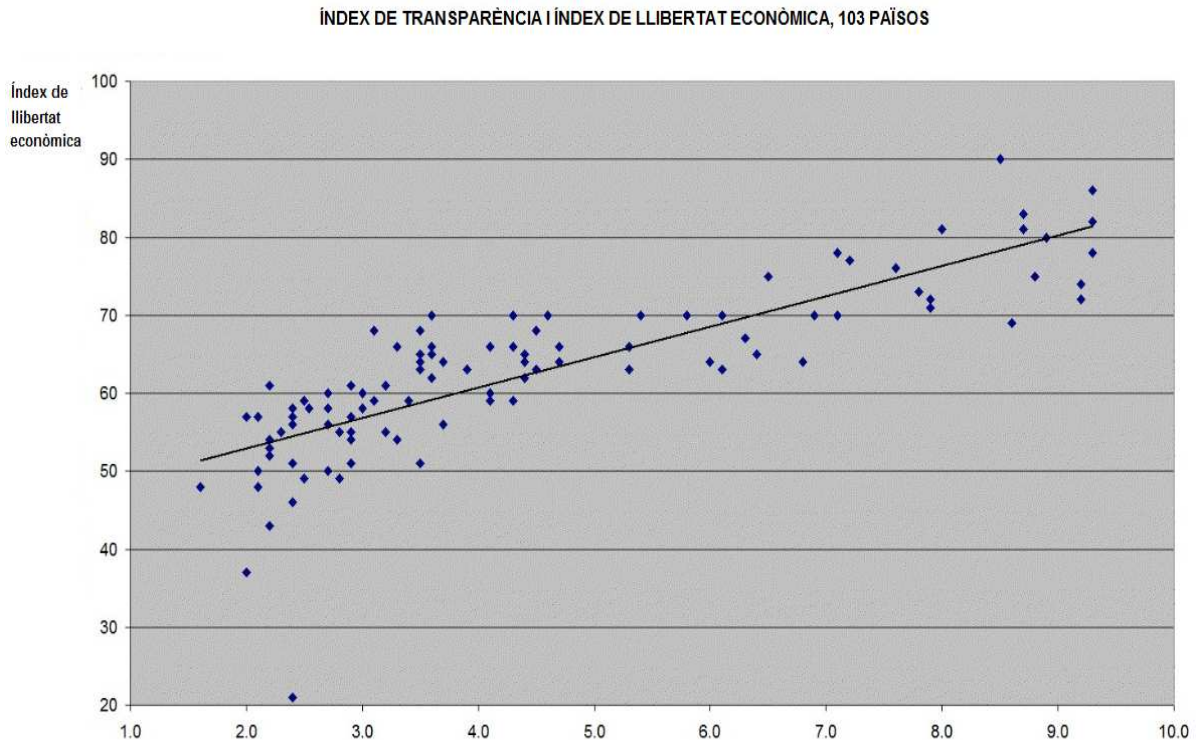
- El nomenament de candidats pels parlaments es realitzen mitjançant vot secret i en assemblees vinculants.
- L'administració dels caudals públics totalment transparent
- Hi ha sistemes públics de pensions i fort control dels sistemes financers.
- Estan sota les barreres del lliure comerç. Això es combina amb la distribució del risc col·lectiu, que ha proporcionat una forma de protecció contra els riscos associats amb l'obertura econòmica.
- La càrrega fiscal global està entre les més altes del món.
- Es compren els béns de l'Administració a preus de mercat després d'haver comparat necessàriament entre tres ofertes i escollit la més baixa.

Finlàndia

El cas de Finlàndia és potser el més punter en la seva organització, ja que té diversos punts diferents:

- No hi ha alcaldes, sinó "city managers". Són professionals que formen part del funcionariat i que tenen una important experiència en l'administració d'entitats. Així, la persona al capdavant pot ser acomiadada o reemplaçada pel Consell Municipal, òrgan escollit a les urnes amb la sobirania popular.
- No hi ha càrrecs de designació política, sinó que els secretaris d'Estat són funcionaris de carrera que arriben al càrrec superant proves objectives en lloc de per designació de partits.
- Estructura de poder col·legial. Al ser la corrupció més extensa quan el poder és a mà d'un sol individu, a Finlàndia es prenen les decisions mitjançant el debat i el consens. Per exemple, l'òrgan polític principal de les ciutats és l'Assemblea Popular.
- Principi d'accés lliure al poder, amb barems meritocràtics.
- Principi de proporcionalitat en el càstig.

Així doncs hi ha molts punts en aquests països que són claus i podria ser bo prendre'n exemple. També, recentment, s'ha objectat que potser és la seva llibertat econòmica la important qüestió a l'hora de tenir menys corrupció.

Il·lustració 21: gràfica que relaciona la llibertat econòmica i la transparència política

Així, com més obertura econòmica hi ha, millors resultats tenen en Transparència Internacional i a l'inrevés.

2.8.3 Podem i CUP

Podem i la CUP són ambdós partits d'esquerra assemblearis i es presenten com l'alternativa als partits polítics actuals. També tenen en comú el seu progressisme i els dos s'han posicionat fortament en contra de la corrupció.

Per una banda, Podem ha assegurat diverses vegades que tindrà “mà dura” amb la corrupció i ha assegurat que en la formació no hi tindran cabuda els imputats per suposats delictes de corrupció. En aquesta línia, s'ha compromès a afrontar un referèndum revocatori en cas d'incomplir el seu programa. També ha afirmat que la corrupció és una epidèmia que ha podrit la democràcia espanyola i que s'ha convertit en una forma de govern, és a dir, que és un problema del sistema, no un cas aïllat. A més, ha afirmat que ha guanyat tal importància a nivell

espanyol per la descomposició política que hi ha, la mostra més clara de la qual és la corrupció. Així, aquest partit d'esquerres, al posicionar-se tant en contra de la "casta política" i la seva corrupció, ha deixat una forta empremta en la societat espanyola i s'ha emportat molts vots de descontentament del PSOE i el PP, entre d'altres.

També es declaren anticapitalistes i es fixen en els models socials i polítics d'Amèrica llatina com Veneçuela, Uruguai i Bolívia, cosa que no és una bona notícia per tothom. Per exemple, Nicola Mai, vicepresident senior de l'oficina en Londres de Pimco (primera gestora de renda fixa del món), va afirmar que un partit de "ultraesquerra" com Podem, és un problema pel mercat, al qual no li va bé que no hi hagi "partits extrems en el poder". A Andalusia tampoc confien de forma majoritària en les propostes del grup d'esquerres. Segons sembla, hi ha iniciatives que, en efecte, han calat entre la població, però en general són considerades poc realistes. Tot i això, veuen el partit més com una oportunitat que com un risc.

També hi ha altres opinions que afirmen que Podem és més aviat una agrupació heterogènia de persones enfadades amb el funcionament de l'Espanya actual, sense posicionament clar, i amb molts polítics que hi són perquè realment els han "fet fora" dels seus partits, com assegura el regidor de Vic per ICV.

Per altra banda, la CUP ha seguit aproximadament la mateixa línia en menor escala. El partit a la seva pàgina web té una introducció a la filosofia del mateix sobre la corrupció, que comença amb la frase "La corrupció, finalment, és del sistema? O ha esdevingut el sistema mateix?" i més endavant es lamenta de la "metàstasi cleptòmana arreu dels Països Catalans". Llavors, conclou que la seva solució és canviar del tot el sistema.

També, David Fernández, diputat de la CUP, expressà públicament la seva voluntat de "radiografiar" i "cartografiar" la corrupció a Catalunya, al ser elegit com a president de la Comissió d'Investigació del Cas Pujol i del Fraud Fiscal, comissió creada a petició d'ERC, ICV-EUiA i la CUP. Aquesta presidència va provocar una lleugera controvèrsia al qüestionar políticament Ciutadans i Partit Popular de

Catalunya que la presidència recaigués en un membre de la CUP, una formació independentista que consideren antisistema i que al mateix temps dóna suport al Govern de CiU en el procés sobiranista.

També, l'alcalde del PSC de Masies de Voltregà, es posicionà fermament en contra de la Candidatura d'Unitat Popular, que la veu com un "ultratge", i comparteix l'opinió de C's i PPC en qüestionar la relació que hi ha entre la CUP i CiU, on hi ha una "relació exageradament paternalista".

Tot i l'important auge que estan tenint ambdues formacions que ja participen a molts llocs des de fa anys, entre polítics hi ha un important escepticisme. Són molt radicals, i, tot i que el plantejament dels partits és bo, quan hagin de presidir ni que sigui un ajuntament, s'adonaran de les limitacions que hi ha, afirma l'alcalde de Manlleu, i el de Masies afegeix que, com a polític, s'han de dictar resolucions amb les que a vegades ni hi estàs d'acord.

Encara que la població els veuen com a la solució a la podrida Administració, els polítics creuen que no són més que gent indignada que persegueix fantasmes.

2.8.4 Independència catalana

L'independentisme català és el corrent polític derivat del nacionalisme català que propugna la independència de Catalunya o dels Països Catalans respecte Espanya i França, per tal d'instaurar la República Catalana proclamada ja anteriorment. Aquest basa les seves tesis en el principi que Catalunya és una nació, que, amb diversos arguments, comparteixen el dret a l'autogovern ple, l'autogestió financera, la capacitat de decidir sobre el model socioeconòmic, la defensa de la cultura i la llengua catalanes, la preservació del dret civil català, alhora que pot estar motivada per sentiments de patriotisme o motius històrics.

Aquest moviment està agafant embranzida al mateix temps que es destapen més i més casos de corrupció. Així, hi ha una important relació entre les dues situacions. D'una banda, en la web d'un dels analistes de la prestigiosa cadena

d'informació financera, Bloomberg, s'afirmava que “La determinació de Catalunya de mantenir la votació simbòlica sobre la independència del 9N —malgrat haver estat prohibida pel Tribunal Constitucional— ara té un altre element de legitimitat. (...) El PP, que va anorrear la versió catalana de la "devo-max"¹⁵ fa quatre anys, ha esdevingut tan repugnantment corrupte que no té cap dret de dir a ningú què ha de fer. (...) Rajoy ha demanat disculpes en nom del seu partit. Però amb la disculpa no n'hi haurà pas prou per a explicar als espanyols per què el líder d'un partit que té per lema l'austeritat no ha estat capaç d'imposar-la als seus aliats més pròxims, ni potser a ell mateix.” També parlà del mal que el cas Pujol va fer al procés sobiranista, però afirma que “Es va considerar un revés a la campanya pel vot per la independència. Però els mals de Pujol són ben poca cosa en comparació amb les malvestats per les quals Rajoy s'ha disculpat.” I finalitza afirmant que “Mantenir el país unit li costarà més a Rajoy que no li va costar al primer ministre David Cameron al Regne Unit. Ell, explícitament, no és de confiança. I els catalans poden parlar a bastament d'una maquinària política ben corrupta que nega els seus drets com a nació.”.

D'altra banda, també s'afirma la lluita contra la corrupció que pot ser la independència de Catalunya. Donada la situació que, per a tal lluita, hi hauria d'haver un canvi dràstic en l'Administració, tal canvi és molt més fàcil de ser dut a terme en un estat nou. Així ho expliquen l'alcalde de Torelló, Manlleu i Vic, sobiranistes declarats, que afirmen que la corrupció és un dels problemes als quals la Independència posaria fi. Desenvolupen l'argument seguint la línia exposada en aquest mateix treball. Per començar, la Independència portaria a un canvi de mentalitat dels ciutadans. Al ser una realitat esperada des de fa anys, hi hauria un ànim esperançat, en el qual seria fàcil reincorporar-hi els valors humans mig oblidats. Alhora, hi hauria d'haver un disseny de la nova Administració adoptant les millors parts d'altres models d'Estat, enfocant en especial els països nòrdics sense perdre de vista el fet que no som ells, i implementant diverses mesures i institucions per al control i la prevenció de la corrupció a tota escala. Finalment, el govern hauria de canviar de mans a favor de partits d'esquerreres amb ànim de tornar a la societat que havia estat la nació catalana.

¹⁵ “Devo-max” és un dels noms amb els que es refereix la plena autonomia fiscal escocesa.

CONCLUSIONS

La política i la corrupció són dos conceptes que actualment van íntimament lligats.

Per una banda, la política és un terreny ampli la dedicació original del qual era servir al poble. Quan nasqué la democràcia a Atenes, aquest concepte es complia, però va anar degenerant amb el pas del temps, de forma que acaba en dictadures abusives. Tot i aguantar un temps, la societat al final sempre reclama que els que governen mirin pels de sota i menys per ells mateixos, i, a la fi, la justícia s'acaba imposant. A l'actualitat hi ha unes organitzacions polítiques amb certa diferència al llarg del planeta, però la majoria tenen un punt en comú: la democràcia. D'aquesta forma, amb la sobirania popular, la política realment esdevé, en menor o major rang, el govern del poble. A Espanya, aquesta s'aplica mitjançant diversos òrgans administratius, com el Congrés dels Diputats i el Senat, i la opinió del poble es troba dividida en grups anomenats partits polítics que s'agrupen segons la ideologia.

Per altra banda, la corrupció és un problema que afecta a la política i, per conseqüència, a la societat. Pot manifestar-se en diferents delictes, com el suborn o el tràfic d'influències, però les causes principals són les mateixes. Hi ha una gestió de la despesa pública sense transparència ni control, un finançament de partits amb una regulació deficient, poca qualitat de la burocràcia, un sistema penal inefectiu i mals controls institucionals. Atemptant contra l'ordre moral i l'estat de dret, es provoquen conseqüències nefastes per a la societat, com perjudicar el funcionament d'instituts públics, destruir el professionalisme o provocar malestar en la societat desgastant la legitimitat dels governs. Pel que fa a l'economia, la altera i provoca un malbaratament de diner públic a més de l'allunyament de les empreses estrangeres, mentre que en l'àmbit social baixen les prestacions socials bàsiques com l'educació o la sanitat. És fàcil pensar que tot això ocorre perquè no hi ha cap tipus de control, i és ben bé al contrari.

Només a nivell local, hi ha tres figures que comprova la regularitat de tots els comptes i despeses realitzades: secretari, interventor i tresorer. En l'àmbit nacional hi ha, per exemple, l'Oficina Antifrau i el Tribunal de Comptes, i a l'estatal

la Fiscalia Anticorrupció. Pel que fa a les organitzacions internacionals, hi ha principalment Transparència Internacional i el GRECO, que són qui fins el moment sembla que són els que dirigeixen més acertadament les administracions. Tot i això, hi ha una quantitat important de casos, com el Cas Nóos i el Cas Bàrcenas a Espanya, el Cas Millet i el Cas Pujol a Catalunya, que no donen molta credibilitat al correcte funcionament de les institucions. I és llavors, al sortir tots aquests casos a la llum, que la gent cau en la desafecció política. Perquè implicar-s'hi si al final s'emporten els diners del poble?

Per canviar-ho. Tergiversar aquesta situació és possible amb la cooperació interciutadana i amb l'Estat. La solució rau en els mateixos que han deixat passar el problema. Fa molts anys, amb tantes dictadures, una classe social es va acomodar en el poder, i, tot i arribar a la democràcia, ni s'han rendit comptes ni s'ha canviat la situació. Fins fa poc temps, amb la bonança econòmica, no es prestava atenció a aquest tipus d'afers, ja que mentre hi hagués el compte ple, poca cosa més importava. Tanmateix, aquesta situació es va acabar i es va començar a posar atenció on abans no se n'hi posava. Ara aquesta gent ha d'impulsar el canvi, i així ho està fent, com demostra l'ascensió de partits com Podem i la CUP. No obstant, això no és suficient. Hi ha d'haver un canvi en la mentalitat ciutadana i retornar als valors d'honestedat i solidaritat dins la societat, principis que països nòrdics com Finlàndia no han perdut. Només cal veure la seva posició en qualsevol classificació com l'Índex de Desenvolupament Humà o l'Índex de corrupció per veure que hi ha un bon model d'estat. Així doncs, una bona solució també seria aportar-ne certes coses al nostre Estat, sempre tenint en compte la diferència nord sud, o inserint-les en l'essència del nou estat que suposaria la independència de Catalunya. Llavors només faltaria un canvi de mentalitat, veient l'Estat no com un enemic sinó com a part de nosaltres, i alguna mesura més de control, per posar fi així a un mal tan perjudicial per a la societat.

De solucions n'hi ha, sols cal posar-les a la pràctica.

BIBLIOGRAFIA / WEBGRAFIA

- VALLÈS, Josep M. *Ciencia Política. Una introducción*. Ed. Ariel. 2006.
- VARIS AUTORS. *Diez textos básicos de ciencia política*. Ed. Ariel. 2001.
- MOLINA, Ignacio. *Conceptos fundamentales de Ciencia Política*. Ed. Alianza. 2001.
- DUPRÉ, Ben. *50 cosas que hay que saber sobre política*. Ed. Planeta. 2011.
- SCHMITT, Carl. *Teología política*. Ed. Trotta. 2009.
- MARTIN, Bernard. *Los principios del gobierno representativo*. Ed. Alianza. 2006.
- MACPHERSON, C. B.. *La democracia liberal y su epoca*. Ed. Alianza. 2003.
- ALBERT, A. i BENEJAM, P. *Geografia*. Ed. Vicens Vives. 2009.
- COLOMER, Rosa i TOMÀS, Remei. *Grec 1*. Ed. Castellnou Edicions. 2012.
- TORRENT, Anna i VILANOVA, Fina. *Llatí*. Ed. Barcanova. 2013.
- DEFINICION.DE. Política. 14/07/14 <http://definicion.de/politica/>
- SIGNIFICADOS. Política. 14/07/14 <http://www.significados.info/politica/>
- ETIMOLOGÍAS PALOMAR. Política. 14/07/14
<http://etimologiaspalomar.blogspot.com.es/2013/07/politica.html>
- REVISTA EL TRANVÍA. El conflicto social y la política. 17/07/14
<http://revistaeltranvia.com.ar/?p=1686>
- REIS. La corrupción política a España: datos, percepción y efectos. 17/04/14
http://www.reis.cis.es/REIS/PDF/REIS_138_061333356669068.pdf
- EUMED. Sociedad y necesidad socializada. 24/07/14 <http://www.eumed.net/tesis-doctorales/2006/flsp/1p.htm>
- ICARITO. Mesopotamia: organizacion politica, económica y social. 24/07/14
<http://www.icarito.cl/enciclopedia/articulo/segundo-ciclo-basico/historia-geografia-y-ciencias-sociales/prehistoria-y-revolucion-del-neolitico/2009/12/89-4006-9-mesopotamia-organizacion-politica-economica-y-social.shtml>
- UNIVERSIDAD ALFONSO X EL SABIO. Evolución histórica de las formas políticas occidentales. 9/08/14 <http://www.uax.es/publicacion/evolucion-historica-de-las-formas-politicas-occidentales.pdf>
- ISFTIC. Antiguo egipto. 9/08/14
http://iris.cnice.mec.es/kairos/enseanzas/eso/antigua/egipto_01_02.html

ANTO Y MARI. Organización política. 16/08/14

<http://antoymari.blogspot.com.es/2006/09/organizacion-politica.html>

APRENDER SOCIALES. La organización política. 16/08/14

<http://aprendersociales.wikispaces.com/LA+ORGANIZACI%C3%93N+POL%C3%8DTICA>

HISTORIA 1-42. La organización política de egipto. 16/08/14

<http://historia1-42.blogspot.com.es/2011/07/organizacion-politica-de-egipto.html>

PORTAL EDUCATIVO. Organización social y política de Grecia. 22/08/14

<http://www.portaleducativo.net/pais/es/septimo-basico/757/Organizacion-social-y-politica-de-Grecia>

TU DISCOVERY. Grecia política. 23/08/14

http://www.tudiscovery.com/guia_grecia/grecia_politica/

HERENCIA HELENA. Política de grecia antigua. 23/08/14

<http://herenciahelena.blogspot.com.es/2011/05/lo-largo-del-periodo-arcaico-siglos.html>

MEMORIA DIGITAL DE CANARIAS. La política en la Grecia Antigua. 24/08/14

<http://mdc.ulpgc.es/cdm/ref/collection/bolmc/id/226>

CLÁSICAS BACHILLERATO. La tiranía en Grecia. 25/08/14

<http://clasicasbachillerato.wordpress.com/2009/03/21/la-tiranía-en-grecia/>

BIBLIOTECA JURIDICA VIRTUAL. Democracia. 28/08/14

<http://biblio.juridicas.unam.mx/libros/7/3191/7.pdf>

SCRIBD. La política desde la Antigüedad hasta nuestros tiempos. 8/09/14

<https://www.scribd.com/doc/15015824/La-Politica-desde-la-Antigüedad-hasta-nuestros-tiempos>

SIGNIFICADOS. Democracia. 8/09/14

<http://www.significados.com/democracia/>

IIP DIGITAL. Características de la democracia. 8/09/14

<http://iipdigital.usembassy.gov/st/spanish/publication/2008/09/20080915170033pii0.5193445.html#axzz3LnpgQk1h>

BIBLIOTECA DEL CONGRESO NACIONAL. Democracia. 8/09/14

<http://www.bcn.cl/ecivica/democracia/>

ENCICLOPEDIA JURIDICA. Cohecho. 27/09/14

<http://www.encyclopedia-juridica.biz14.com/d/cohecho/cohecho.htm>

FORO DE SEGURIDAD. Que es la extorsion. 27/09/14

http://www.forodeseguridad.com/artic/reflex/8181_que_es_la_extorsion.htm

ENCICLOPEDIA JURIDICA. Extorsión. 27/09/14 <http://www.encyclopedia-juridica.biz14.com/d/extorsi%C3%B3n/extorsi%C3%B3n.htm>

LA NAVEVA. Corrupción política. 27/09/14

<http://lanaveva.wordpress.com/2009/02/19/corrupcion-politica/>

THE ECONOMIST. Anti-corruption drive: Chairman of everything. 13/10/12

<http://www.economist.com/news/china/21606318-xi-jinping-consolidates-his-power-and-officials-are-quaking-their-boots-chairman-everything?zid=309&ah=80dcf288b8561b012f603b9fd9577f0e>

STATE INTEGRITY. Mississippi. 13/10/14 <http://www.stateintegrity.org/mississippi>

REDALYC. Las instituciones supremas de auditoría y las iniciativas de anticorrupción. 22/11/14 <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=281621749005>

EXPANSION. Informe Anticorrupció. 22/11/14

<http://www.expansion.com/2014/02/03/economia/1391426563.html>

MINISTERIO DE JUSTÍCIA. Participación del Ministerio de Justicia en Organismos Internacionales. 22/11/14

http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/ca/1215198008078/Tematica_C/1215198007920/Detalle.html

COMPOLITICA. El informe del grupo de estados contra la corrupción recomienda a España mejorar la transparencia y aumentar los controles sobre la financiación de partidos. 2/12/14 <http://compolitica.com/el-informe-del-grupo-de-estados-contra-la-corrupcion-greco-recomienda-a-espana-mejorar-la-transparencia-y-aumentar-los-controles-sobre-la-financiacion-de-los-partidos/>

CCN. Com es distribueix la corrupció política a Espanya. 18/12/14

http://www.ccncat.cat/wp-content/uploads/2014/09/CCN_Com-es-distribueix-la-corrupci%C3%B3-pol%C3%ADtica-a-Espanya.pdf

CULTURA DE LA LEGALIDAD. Nepotismo y amiguismo. 18/12/14

<http://www.culturadelalegalidad.org.mx/recursos/Contenidos/ServicioPblicoYAdministracinPblica/documentos/Conflicto%20de%20Intereses,%20Nepotismo%20y%20Amiguismo%20-%20Trasnparencia%20Mexicana.pdf>

JOVENES LETRADOS. Malversación. 18/12/14

<http://jovenesletrados.es/conceptos/malversacion.html>

ENCICLOPEDIA JURÍDICA. Malversación de caudales públicos. 18/12/14

<http://www.encyclopedia-juridica.biz14.com/d/malversaci%C3%B3n-de-caudales-p%C3%BAblicos/malversaci%C3%B3n-de-caudales-p%C3%BAblicos.htm>

EUG. La corrupción política: tipos, causas y remedios. 23/12/14

<http://revistaseug.ugr.es/index.php/acfs/article/view/538/628>

CONOCIMIENTOS WEB. Las causas de la corrupción. 23/12/14

<http://www.conocimientosweb.net/descargas/article1189.html>

UNITED NATIONS AGAINST DRUGS AND CRIME. Basic methodological aspects of corruption measurement. 23/12/14

http://www.unodc.org/pdf/crime/corruption_hungary_rapid_assess.pdf

BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO. Documento consolidado BOE-A-2007-13022

23/12/14 <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-13022>

EL ECONOMISTA. La financiación de los partidos políticos. 24/12/14

<http://ecodiario.eleconomista.es/politica/noticias/4629085/02/13/DATOSLa-financiacion-de-los-partidos-politicos.html>

EL DIARIO. Practicas que seguirán en la financiación de los partidos. 24/12/12

http://www.eldiario.es/politica/practicas-seguiran-financiacion-partidos-PP_0_253025377.html

EL PAIS. Causas de la corrupción pública. 24/12/14

http://economia.elpais.com/economia/2014/08/07/actualidad/1407433109_240638.html

CADAL. Corrupción: concepto, tipos, causas y consecuencias. 24/12/14

http://www.cadal.org/documentos/documento_26.pdf

RACO. Causas políticas y consecuencias sociales de la corrupción. 24/12/14

<http://www.raco.cat/index.php/papers/article/viewFile/119870/159755>

ECONOMISTAS FRENTE A LA CRISIS. Consecuencias economicas de la corrupción. 27/12/14

<https://economistasfrentealacrisis.wordpress.com/2013/07/31/consecuencias-economicas-de-la-corrupcion/>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Consecuencias de la corrupción en términos de crecimiento y desigualdad. 27/12/14

http://www.transparency.org/whatwedo/answer/consecuencias_de_la_corrupcion_en_terminos_de_crecimiento_y_desigualdad

UNITED NATIONS HUMANS RIGHTS. Las consecuencias negativas de la corrupción en el disfrute de los derechos humanos. 27/12/14

<http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/AdvisoryCom/Corruption/Mexico.pdf>

CORRUPCIÓN POLÍTICA EN LA DEMOCRACIA. Hermeroteca de la corrupción en la España democrática. 27/12/14 <http://www.corrupcionpolitica.rizoazul.com/>

CLAD. La corrupción y los gobiernos: causas, consecuencias y reforma. 27/12/14 <http://old.clad.org/otras-publicaciones/la-corrupcion-y-los-gobiernos-causas-consecuencias-y-reforma>

ECONUESTRA. Los costes económicos de la corrupción. 27/12/14

<http://blogs.publico.es/econonuestra/2013/03/08/los-costes-economicos-de-la-corrupcion/> PARTICIPACIÓN CIUDADANA. La corrupción. 27/12/14

http://www.pciudadana.org/documentos/publicaciones/13/06_La_corrupcion.pdf

EL MUNDO. El mapa de la corrupción en España. 27/12/14

<http://www.elmundo.es/grafico/espana/2014/11/03/5453d2e6268e3e8d7f8b456c.html>

ABC. La corrupción política en España, caso a caso. 27/12/14

http://www.abc.es/espana/20140105/abci-corrupcion-casos-201401021624_1.html

AJUNTAMENT DE Cerdanyola. Secretaria. 28/12/14

http://www.cerdanyola.cat/webapps/web/continguts_portal/menu_principal/ajuntament/serveis_municipals/Secretaria/intro_servei/info_servei.html

AJUNTAMENT DE Cerdanyola. Intervenció general. 28/12/14

http://www.cerdanyola.cat/webapps/web/continguts_portal/menu_principal/ajuntament/serveis_municipals/Intervencio_general/Funcions/Funcions.html

REVISTA PROBIDAD. El control y la corrupción vs la corrupción y el control.

28/12/14 <http://www.revistaprobidad.info/014/art17.html>

OAC. La institució. 28/12/14 <https://www.antifrau.cat/ca/la-institucio/actuacio.html>

GENTCAT. Oficina Antifrau de Catalunya. 28/12/14

http://www14.gencat.cat/sacgencat/AppJava/organisme_fitxa.jsp?codi=17194

OAC. Què és la corrupció? 28/12/14

http://www.antifrau.cat/images/stories/documentos/publicacions_estudis/eines_integricat/eines_integricat_02.pdf

EL PAIS. Imputado un cargo de la OAC tras la declaración de un confidente policial. 28/12/14

http://elpais.com/diario/2011/01/25/catalunya/1295921246_850215.html

E-NOTÍCIES. Cal fer neteja a l'OAC. 28/12/14 <http://opinio.e-noticies.cat/la-punteta/cal-fer-neteja-a-loficina-antifrau-65278.html>

LA SINDICATURA DE COMPTES. Presentació. 28/12/14

http://www.sindicatura.org/web/guest/La_Sindicatura_presentacio

EL SÍNDIC DE GREUGES. El síndic. 28/12/14

<http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=27>

TCU. La institución. 28/12/14 <http://www.tcu.es/tribunal-de-cuentas/es/la-institucion/>

AGENCIA TRIBUTARIA. Agencia Tributaria. 29/12/14

<http://www.agenciatributaria.es/>

LA VANGUARDIA. Transparencia Internacional ve la corrupción en España impregnada en el sistema. 29/12/14

<http://www.lavanguardia.com/politica/20141203/54421014562/transparencia-internacional-corrupcion-espana-impregnada-sistema.html>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SPAIN. Transparencia Internacional España. 29/12/14 <http://www.transparencia.org.es/>

RTVE. Transparencia Internacional advierte que la corrupción amenaza las economías emergentes. 29/12/14 <http://www.rtve.es/noticias/20141203/somalia-corea-del-norte-sudan-paises-mas-corruptos-segun-transparencia-internacional/1060220.shtml>

IMCO. Una solución simple a la corrupción municipal. 29/12/14

http://imco.org.mx/articulo_es/una_solucion_simple_a_la_corrupcion_municipal/

EL DIARIO. La corrupción no es una fatalidad, tiene solución. 29/12/14

http://www.eldiario.es/zonacritica/corrupcion-fatalidad-solucion_6_97350274.html

INTERAMERICAN. Estrategias contra la corrupción. 29/12/14 <http://interamerican-usa.com/articulos/Gob-Corp-Adm/Estr-Anti-Corrp.htm>

TED. How we can fight the corruption. 30/12/14

http://www.ted.com/conversations/20602/how_we_can_fight_the_corruptio.html

EL PAIS. Una solución para la corrupción que nos corroe. 30/12/14

http://politica.elpais.com/politica/2013/04/07/actualidad/1365355252_804210.html

ANDRES CUADROS. Muchas y nuevas soluciones para erradicar la corrupción de los políticos para siempre. 30/12/14

<http://andrescuadros.perublog.net/2011/11/16/muchas-y-nuevas-soluciones-para-erradicar-la-corrupcion-de-los-politicos-para-siempre-2/>

EXPANSION. ¿Como se puede combatir la corrupción política en España? 30/12/14

<http://www.expansion.com/2013/06/14/economia/politica/1371227273.html>

EL MUNDO. Así se reparte la corrupción en España. 30/12/14

<http://www.elmundo.es/grafico/espana/2014/11/06/5458f3c1268e3e962f8b457b.html>

PROFESIONAL ESETICA. Causas y efectos de la corrupción. 30/12/14

<http://www.profesionalesetica.org/2013/10/causas-y-efectos-de-la-corrupcion-ignacio-carbajosa-apunta-en-el-mundo-la-raiz-del-problema/>
<http://nadaesgratis.es/?p=33407>

EL PAIS. Efectos económicos de la corrupción. 30/12/14

http://elpais.com/diario/2011/09/08/opinion/1315432805_850215.html

SIEMPRE DERECHO. Corrupción y desafección. 30/12/14

<http://www.cremadescalvosotelo.com/blog/2014/06/25-m-corrupcion-y-desafeccion/>

LA VANGUARDIA. Un catedrático avisa de que fraude y corrupción general desafección fiscal. 30/12/14

<http://www.lavanguardia.com/politica/20141215/54421459100/un-catedratico-avisa-de-que-fraude-y-corrupcion-generan-desafeccion-fiscal.html>

EL PAIS. No es el descontento, es la desafección. 30/12/14

http://elpais.com/elpais/2013/06/11/opinion/1370978768_828729.html

20 MINUTOS. Crece la desafección política entre los jóvenes por la degradación de la imagen de los políticos. 30/12/14

<http://www.20minutos.es/noticia/2261749/0/crece-desafeccion-politica/degradacion-imagen-instituciones/jovenes-valores-informe/>

ECONOMY WEBBLOG. 3 modelos económicos en la UE. 30/12/14

http://economy.blogs.ie.edu/archives/2006/06/3_modelos_econo.php

REFORMA POLÍTICA. Finlandia, el país más transparente. 30/12/14

<http://www.reforma-politica.com.ar/noticias.php?pagina=noticia&id=570>

ABC. Dinamarca, Finlandia y Nueva Zelanda, donde la política huele a limpio.

<http://www.abc.es/internacional/20130227/abci-dinamarca-finlandia-nueva-zelanda-201302261355.html>

EDUTOPIAS. Ética, cultura y corrupción en los países nórdicos. 30/12/14

<http://blog.pucp.edu.pe/item/40588/etica-cultura-y-corrupcion-en-paises-nordicos>

JESUS GONZALEZ FONSECA. El modelo escandinavo del bienestar. 30/12/14

<http://jesusgonzalezfonseca.blogspot.com.es/2011/03/el-modelo-escandinavo-de-bienestar.html>

CAMPODOCS. Modelo nórdico. 30/12/14 [http://campodocs.com/articulos-](http://campodocs.com/articulos-utiles/article_118572.html)

[utiles/article_118572.html](http://campodocs.com/articulos-utiles/article_118572.html)

EL SENTIDO DE LA VIDA. Así lucha Finlandia contra la corrupción. 30/12/14

<http://www.elsentidodelavida.com/2010/11/asi-lucha-finlandia-contr-la.html>

EL DIARIO. Por qué no hay corrupción en los países nórdicos. 30/12/14

<http://www.eldiario.com.ar/diario/editorial/34863-por-que-no-hay-corrupcion-en-los-paises-nordicos.htm>

LIBERTAD DIGITAL. Las economías nórdicas son más libres y flexibles que la

española. 2/1/15 <http://www.libertaddigital.com/economia/las-economias-nordicas-son-mas-libres-y-flexibles-que-la-espanola-1276411165/>

TENDENCIAS 21. El modelo nórdico vence al capitalismo depredador. 2/1/15

http://www.tendencias21.net/El-modelo-nordico-vence-al-capitalismo-depredador_a5887.html

EL PAÍS. ¿Son los países nórdicos socialistas? 2/1/15

http://internacional.elpais.com/internacional/2014/08/07/actualidad/1407371823_579981.html

LIBRE MERCADO. La libertad económica: la receta más efectiva contra la

corrupción. 2/1/15 <http://www.libremercado.com/2013-01-26/libertad-economica-la-receta-mas-efectiva-contr-la-corrupcion-politica-1276480368/>

RADIO INTERECONOMIA. Podemos investiga a mas. 2/1/15

<http://www.radiointereconomia.com/2014/12/22/podemos-sobre-la-investigacion-a-mas-la-solucion-no-esta-en-los-tribunales/>

PUBLICO. Iglesias compromete echar a los imputados en corrupción. 2/1/15

<http://www.publico.es/politica/iglesias-compromete-echar-imputados-corrupcion.html>

INFO LIBRE. Caeran todos. Video Podemos. 2/1/15

http://www.infolibre.es/noticias/politica/2014/11/05/caeran_todos_video_podemos_sobre_corrupcion_espana_23585_1012.html

20 MINUTOS. Pablo Iglesias “Aspiramos a la mayoría absoluta para que el PP y el PSOE no se atrincheren juntos” 3/1/15

<http://www.20minutos.es/noticia/2285129/0/pablo-iglesias-entrevista-podemos/mayoria-absoluta/corrupcion-elecciones/>

EL CONFIDENCIAL. La corrupción y el fenómeno Podemos ponen en guardia a los mercados. 3/1/15 [http://www.elconfidencial.com/economia/2014-10-30/la-](http://www.elconfidencial.com/economia/2014-10-30/la-corrupcion-y-el-fenomeno-podemos-ponen-en-guardia-a-los-mercados_427258/)

[corrupcion-y-el-fenomeno-podemos-ponen-en-guardia-a-los-mercados_427258/](http://www.elconfidencial.com/economia/2014-10-30/la-corrupcion-y-el-fenomeno-podemos-ponen-en-guardia-a-los-mercados_427258/)

DIARI DE GIRONA. La CUP vol radiografiar la corrupció en la comissió del cas Pujol. 3/1/15 [http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2014/11/04/cup-vol-](http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2014/11/04/cup-vol-radiografiar-corrupcio-comissio/695389.html)

[radiografiar-corrupcio-comissio/695389.html](http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2014/11/04/cup-vol-radiografiar-corrupcio-comissio/695389.html)

BLOOMBERG VIEW. Spain's corruption may set catalonia free. 5/1/15

<http://www.bloombergview.com/articles/2014-11-05/spain-s-corruption-may-set-catalonia-free>

BLOOMBERG VIEW. Catalonia's vote was a success. Now negotiate. 5/1/15

<http://www.bloombergview.com/articles/2014-11-10/catalonias-vote-was-a-success-now-negotiate>

BLOOMBERG VIEW. First Scotland, now Spain. 5/1/15

<http://www.bloombergview.com/articles/2014-10-01/first-scotland-now-spain>